Vlaams Parlement

vergadering **4**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

# Plenaire Vergadering

van 10 oktober 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING 3

VERONTSCHULDIGINGEN 3

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN 3

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het vereiste tempo voor het halen van de doelstellingen inzake grondige energetische renovaties tegen 2030 3

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de resultaten van het beleid inzake energiearmoede, naar aanleiding van de evaluatie van de beleidsinstrumenten ter zake door het Rekenhof 7

ACTUELE VRAAG van Peter Wouters aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over sporten op het werk of tijdens de verplaatsing van en naar het werk 11

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over extra ondersteuning voor lokale besturen die werk willen maken van een ambitieus klimaatbeleid
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de dringende noodzaak om het Vlaamse klimaatbeleid verder aan te scherpen 14

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het voorstel van een aantal academici om het gewestplan af te schaffen 21

ACTUELE VRAAG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitbetaling van schadedossiers door het Landbouwrampenfonds 26

ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over betaalde culturele verslaggeving op de openbare omroep
ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over betaalde VRT-uitzendingen op locatie 28

ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over wantoestanden bij de Antwerpse sociale huisvestingsmaatschappij ABC
ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over wantoestanden bij de Antwerpse sociale huisvestingsmaatschappij ABC 32

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 36

**OPENING VAN DE VERGADERING**

**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

*– De vergadering wordt geopend om 13.58 uur.*

**De voorzitter**: Dames en heren, de vergadering is geopend.

**VERONTSCHULDIGINGEN**

**De voorzitter**: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Griet Coppé, Rik Daems, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Caroline Gennez, Lydia Peeters, Peter Persyn, Freya Saeys, Emmily Talpe, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Bart Caron, Martine Fournier: familieverplichtingen;

Ann Soete, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen.

**INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN**

**De voorzitter**: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* Vl.Parl. 2018-19, nr. 60/3)

**ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het vereiste tempo voor het halen van de doelstellingen inzake grondige energetische renovaties tegen 2030**

**De voorzitter**: De heer Gryffroy heeft het woord.

**Andries Gryffroy (N-VA)**: Voorzitter, beste collega's, op basis van een aantal persartikels, maar ook in het kader van de bis-beurs vorige week in Gent, moeten we een dubbele trend vaststellen. Enerzijds gaan individuele premies, zoals voor dakisolatie, of bijvoorbeeld premies voor warmtepompen, naar omlaag. Anderzijds stijgt het aantal premies voor gecombineerde renovaties, bijvoorbeeld als je drie zaken in je woning wilt aanpakken, waarvoor je een renovatiebonus kunt krijgen. Men kan dat ook zien aan de hand van het aantal aanvragen voor een EPB-verslag (energieprestatie en binnenklimaat), dat nodig is in het kader van een grondige renovatie bij driekwart van de schil ofwel bij een aanbouw, bijvoorbeeld, maar men ziet bijvoorbeeld ook heel duidelijk dat de sloop en hernieuwbouw ook is gestegen qua aantal. We zien dus eigenlijk dat het aantal premies wel wat vermindert, maar dat tegelijkertijd het aantal grondige renovaties, wat ook voor het klimaat het beste is, aan het stijgen is. Eigenlijk is dat voor mij dubbel positief nieuws, want niet alles moet altijd werken met premies en met subsidies, en tegelijkertijd wordt er toch meer gerenoveerd. Aan de cijfers zien we echter ook dat momenteel per jaar nog slechts 0,7 procent van de woningen grondig wordt gerenoveerd. Willen we er tegen 2050 toe komen dat ons volledige woningenpark een E-peil van E60, E70 heeft, dan moeten we gaan naar 2,1 procent van de woningen die per jaar grondig worden gerenoveerd.

Oké, we moeten dus wel minder subsidies geven dan vroeger, er wordt wel wat meer gedaan, maar we zitten nog maar aan 0,7 procent in plaats van 2,1 procent. Minister, hoe denkt u dat percentage nog te kunnen opkrikken tot het gewenste percentage, om zo te komen tot ons einddoel?

**De voorzitter**: Minister Tommelein heeft het woord.

**Minister Bart Tommelein**: Mijnheer Gryffroy, dank u wel. De energie-efficiëntie van onze gebouwen moet inderdaad dringend omhoog. Daar zijn we het over eens. De Vlaamse Regering heeft al heel wat maatregelen genomen. Er is de totale renovatiebonus voor het realiseren binnen de vijf jaar van minstens drie energiebesparende maatregelen, maar er zijn ook fiscale voordelen voor wie ingrijpend energetisch renoveert, zoals een halvering of vrijstelling van de onroerende voorheffing en een korting op de registratierechten en de schenkbelastingen.

Nu, er komen nog een aantal andere heel belangrijke maatregelen aan, namelijk het systeem van EPC+ (energieprestatiecertificaat) en de woningpas, waarbij een woning dus een label zal krijgen, en ook een kostenraming van hoe men aan label A kan geraken. Dan is er uiteraard het toch wel belangrijke element van de sloop- en heropbouwkorting van 7500 euro waartoe de regering bij de begrotingsopmaak heeft beslist. Het belangrijkste zit echter in het Vlaams Energie- en Klimaatplan, waarbij we gaan naar een defossilisering van de verwarming. Met andere woorden, er zal geen aardgasaansluiting meer komen in nieuwe verkavelingen bij woningen vanaf 2021. We maken de E-peileis strenger. We moeten er ook voor zorgen dat een verkregen woning, gekocht of geërfd, binnen de vijf jaar in orde is met drie van de zes renovatiemaatregelen: isolatie, condensatieketel, warmtepomp enzovoort. Dat is baanbrekend. Dat is vrij uniek in Europa.

Toch blijft de wijziging van de mentaliteit belangrijk. Dat heb ik vastgesteld. Dat is een eerste kwestie. Heel wat mensen vinden nog altijd dat het niet nodig is, dat het geen prioriteit is, dat er geen haast bij is, dat ze andere zaken te doen hebben. Gelukkig denken heel wat mensen bij een renovatie toch niet alleen maar aan een nieuwe badkamer of een nieuwe keuken, maar ook aan energie. Het lijkt er echter inderdaad op dat het laaghangend fruit al is geplukt. Daarom gaan we mensen overtuigen met een nieuwe campagne, specifiek ook gericht op eigenaars-verhuurders. Dat loopt nu al. Ik probeer niet alleen zonnepanelen te verkopen: overal waar ik kom, zeg ik dat energie-efficiëntie het belangrijkste is. Mensen moeten isoleren vooraleer ze hun tuin aanleggen. Ik hoop daarvoor op iedereen te mogen rekenen, ook op de mensen van het parlement, om te proberen de Vlamingen verder te overtuigen.

**Andries Gryffroy (N-VA)**: De gegevens die we hebben, komen inderdaad voort uit bouwvergunningen, EPB-verslagen en het aantal premieaanvragen. Er wordt meer gedaan dan we via die gegevens weten omdat mensen niet altijd een premie aanvragen. Op zich vind ik dat goed: niet alles moet altijd worden ondersteund.

Het enige dat ik vaststel, is dat we desondanks veel datahiaten hebben. Daardoor kunnen we moeilijker zien waar de echte problemen zitten en waar we moeten bijsturen. Een tweede probleem dat ik zie, is dat we eigenlijk een enorme versnippering hebben van de verschillende adviesinstanties die direct of indirect een premie kunnen geven.

Mijn bijkomende vraag is dan ook: zou het niet nuttig zijn dat we gaan naar één systeem waarin alles zit van fiscale voordelen en subsidies, met één soort adviesinstantie?

**De voorzitter**: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

**Valerie Taeldeman (CD&V)**: Voorzitter, twee vaststellingen. We kampen met een verouderd woonpatrimonium in Vlaanderen en er is een lage renovatiegraad. Daarom heeft deze regering het innovatiepact afgesloten.

Twee weken geleden werd hier tijdens de Septemberverklaring de aankondiging gedaan van de premie van 7500 euro bij sloop en vervangbouw. Minister, we

horen daar tot op vandaag weinig van, want de cijfers zijn bekendgemaakt over de totaalrenovatiebonus die blijkbaar in de lift zit. Waar we weinig over horen, is de succesratio van de premie bij wijkrenovatie. Het was de bedoeling om per buurt te gaan renoveren. Ik wou eens polsen, minister, of we daar op koers zitten.

**De voorzitter**: De heer Schiltz heeft het woord.

**Willem-Frederik Schiltz (Open Vld)**: Minister, ik heb een heel eenvoudige vraag, voor de mensen die thuis de uitzending van deze vergadering volgen. Is de doelstelling om de energie-efficiëntie op het nodige peil te krijgen haalbaar of niet?

**De voorzitter**: De heer Tobback heeft het woord.

**Bruno Tobback (sp·a)**: De heer Gryffroy vroeg naar minder versnippering in de adviesmogelijkheden. Ik heb zo dadelijk ook een vraag aan uw collega van klimaatbeleid, minister, maar ze geldt eigenlijk evengoed voor u. Er is deze week een gezamenlijk en eensgezind advies van drie grote adviesraden – de SERV, de Minaraad en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) – waarin ook uw ambities voor het Klimaat- en Energieplan 2030 aan bod komen. Er staat klaar en duidelijk in het advies dat zeker de energiedoelstellingen flagrant onvoldoende duidelijk en onvoldoende onderbouwd zijn.

Een simpele bijkomende vraag: bent u van plan om dit na een dergelijk vernietigend advies grondig bij te sturen? Of doet u gewoon lekker verder met grote aankondigingen waar geen middelen of maatregelen tegenover staan?

**De voorzitter**: De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen)**: Ondanks alle opgesomde maatregelen blijft onze energierenovatiegraad onder de 1 procent. Dat betekent, als we allen onze gebouwen op een behoorlijk peil willen brengen, dat we daar meer dan honderd jaar voor nodig hebben. Ik denk dat dat geen ambitieuze doelstelling is.

Het probleem hierbij is ook, minister, dat de doelstelling die u hebt gezet, op 2050 mikt, ook ver in de tijd. Bent u bereid om tussentijdse doelstellingen op te stellen? Alleen dan kunnen we tijdig bijsturen.

**Minister Bart Tommelein**: Mijnheer Gryffroy, ik heb één ding net aangehaald en ik wil het nog eens benadrukken. Uit de enquête van het Vlaams Energieagentschap (VEA) blijkt dat de voornaamste reden die mensen aanhalen om niet te isoleren, is: geen prioriteit, geen tijd, geen zin, het is voor mij niet nodig. Dat betekent dat vooral de mentaliteitsverandering nodig is. Inderdaad, premies kunnen helpen, maar we zien dat de aanvragen dalen. Een deel van de bevolking is dus zeer ongevoelig voor het feit dat niet renoveren en isoleren een prijsdaling inhoudt voor de woning, dat het comfort lager zal zijn en dat de factuur duurder blijft.

Het is noodzakelijk om die mensen in de komende periode duidelijk te maken dat het niet anders zal kunnen. Op een bepaald moment zullen ze het ook voelen. Niet omdat het allemaal verplicht en verboden is of omdat de minister tussentijdse doelstellingen naar voren schuift, mijnheer Danen, maar omdat het gewoon voor de burger zelf een nadeel zal zijn als hij het niet doet.

Mijnheer Gryffroy, ik ben akkoord om naar één systeem te gaan, maar er zit al heel wat in de trommel: fiscaliteit, zelfs federale fiscaliteit, wonen, premies voor wonen. Alle energiepremies zitten bij de distributienetten. Dat betekent dat je er eerst voor moet zorgen dat je één systeem hebt vooraleer je het in één grote databank kunt gieten, want je moet van verschillende elementen data krijgen. Ik ben daarvoor. Toen ik in de privésector werkte, kreeg ik als leidinggevende elke dag een heel mooie boordtabel. Als minister moet ik dat jammer genoeg missen.

Dat betekent dat men in het verleden veel te weinig aandacht heeft besteed aan het maken van een goede boordtabel en aan het hebben van een goed databeheer. Dat moeten we nu nog allemaal doen. Dat zorgt natuurlijk voor een minder goed management.

Mevrouw Taeldeman, de cijfers van de burenpremie kan ik hier niet uit het hoofd geven. Ik zal ze zo snel mogelijk opzoeken en u bezorgen.

Mijnheer Schiltz, ik veronderstel dat als wij inzake energie-efficiëntie doelstellingen vooropstellen, wij effectief de haalbaarheid ervan hebben berekend. Dat betekent nog niet dat je ze haalt. Maar als ik een plan maak en de regering gaat ermee akkoord, en het parlement bekijkt het en gaat er ook mee akkoord, en het zijn plannen die dan ook nog eens in resoluties worden gegoten die in het Vlaams Parlement worden goedgekeurd, dan ga ik ervan uit dat we ze moeten halen. Anders zitten we inderdaad op dat vlak in de problemen.

Mijnheer Tobback, ik ben een zeer transparante en open minister, die als hij een advies krijgt, het bekijkt en leest, en die bijstuurt waar het kan. Ik heb een hekel aan mensen die iets buitenzetten en dan zeggen dat ze 100 procent gelijk hebben, dat ze met niets of niemand rekening houden en dat ze gewoon voortdoen. Ik zal dus rekening houden met de adviezen. Maar ik moet ze op hun waarde beoordelen. Ik krijg zelfs regelmatig totaal tegengestelde adviezen. Maar als ze allemaal in dezelfde richting wijzen, zal ik wel bijsturen als dat noodzakelijk is. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

'Vernietigend' is een groot woord. 'It's the duty of the opposition to oppose', mijnheer Tobback.

Mijnheer Danen, tussentijdse doelstellingen opleggen is niet de oplossing. Je moet vooral ambitieus zijn. Laat mij heel duidelijk zijn: ik ben en blijf ambitieus, en ik hoop dat de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement mij helpen in die ambities en dat we ervoor zorgen dat we die ambities waarmaken. Ik leg de lat niet graag zo laag dat we erover struikelen. Dat is niet mijn stijl. Maar ik ben van oordeel dat het wel haalbaar, betaalbaar en realiseerbaar moet zijn.

**De voorzitter**: De heer Gryffroy heeft het woord.

**Andries Gryffroy (N-VA)**: Laat ons duidelijk zijn: de 0,7 procent renovatiegraad die we nu bereiken, is te laag. We moeten komen tot de vooropgestelde 2,1 procent.

Ik heb er op zich geen probleem mee dat het aantal individuele subsidies verminderd is. Ik zie wel dat er meer wordt gerenoveerd, en grondig gerenoveerd. Dat is positief, maar het is nog onvoldoende.

Mijnheer Tobback, iedereen leest zijn insteek in een rapport. Volgens mij was de belangrijkste insteek het woordje 'datahiaten'. Voor de mensen die een grondige renovatie moeten doen, en die waarschijnlijk op een bepaald ogenblik denken dat ze door het bos de bomen niet meer zien, zou het veel transparanter zijn indien we één databank, één adviesloket en één premiesysteem zouden hebben waarin al het fiscale en het niet-fiscale, met de subsidies enzovoort, in één pakket zitten. Dat zou veel transparanter zijn. Niet dat alle mensen daar meteen gebruik van zouden maken, maar je zou wel een bredere groep mensen kunnen aantrekken. Dat is de belangrijkste uitdaging voor de toekomst: ervoor zorgen dat de versnippering verdwijnt en dat we komen tot één groot systeem, met één grote databank. Die databank hebben we nodig om te weten waar de noden zich bevinden.

**De voorzitter**: De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de resultaten van het beleid inzake energiearmoede, naar aanleiding van de evaluatie van de beleidsinstrumenten ter zake door het Rekenhof**

**De voorzitter**: De heer Schiltz heeft het woord.

**Willem-Frederik Schiltz (Open Vld)**: Minister, deze regering heeft, zoals u al meermaals hebt aangegeven, voor het eerst een heus en een echt energiearmoedeprogramma opgesteld. Dat is zeer heuglijk nieuws en goed werk. Maar er verschijnt vandaag een rapport van het Rekenhof dat aanhaalt dat er een aantal verbeterpunten zijn. Met name zou het programma dat de Vlaamse Regering heeft opgezet, er niet voldoende in slagen om de energiearmoede terug te dringen.

Mijn vraag is dan ook heel evident: wat zal de Vlaamse Regering doen om energiearmoede verder terug te dringen?

**De voorzitter**: Ik veronderstel dat u daar een uur voor nodig hebt, minister. U hebt echter maar twee minuten.

Minister Tommelein heeft het woord.

**Minister Bart Tommelein**: We hebben uiteraard adviezen en we hebben ook rapporten, maar nog voor die rapporten verschijnen, hebben we al een evaluatie van het energiearmoedeplan gedaan aan de hand van een groot stakeholdersoverleg. In de komende weken verwachten we de aanbevelingen daarvan te kunnen omzetten en aan de slag te gaan.

Ondertussen is er uiteraard al heel wat gebeurd. Eerst en vooral hebben we de premies verhoogd voor de sociale doelgroepen. We hebben de sociale energielening, waarbij we de terugbetalingstermijn hebben verlengd tot tien jaar, zodat de mensen maandelijks kunnen terugbetalen in lagere schijven. Daardoor kunnen ze de lening terugbetalen met wat ze besparen op hun factuur. Het resultaat is zeer goed. Vorig jaar hadden we 713 leningen aan die sociale doelgroep, vandaag is dat al bijna 1300. Dat betekent dat dit voor de sociale energieleningen het dubbele is. En het jaar is nog niet ten einde, we zijn nog niet eens half oktober.

Mensen kunnen op vraag hun energiepremie gebruiken als een eenmalige afbetaling op de lening. Met de verlaging van de energieheffing hebben we ervoor gekozen om 280.000 mensen die een sociaal tarief hebben voor elektriciteit, helemaal geen heffing meer te laten betalen.

De energiescans zijn bijgestuurd. De eerste scan is nu meer gericht op snelle resultaten. De verruiming van de taken van de energiehuizen komt eraan, we willen mensen nog beter informeren en begeleiden. De communicatie naar de OCMW's heeft ervoor gezorgd dat we vorig jaar 5 procent meer minimale levering van aardgas hebben gehad. We passen de armoedetoets toe op alle nieuwe regelgeving. Er loopt een campagne over renoveren om mensen aan te sporen gebruik te maken van de premies. We hebben een campagne specifiek gericht op eigenaars-verhuurders, aangezien zij verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de woning.

Energiearmoede, mijnheer Schiltz, staat natuurlijk niet op zichzelf. Wie de energiefactuur niet kan betalen, heeft meestal ook wel andere problemen. We zijn de eerste met een energiearmoedeplan, dat bovendien goed wordt gemonitord en voortdurend bijgestuurd. We zullen de aanbevelingen van het Rekenhof ter harte nemen en we werken verder op de ingeslagen weg.

**De voorzitter**: De heer Schiltz heeft het woord.

**Willem-Frederik Schiltz (Open Vld)**: Minister, dat klinkt veelbelovend, maar in uw laatste punt haalt u een heikel thema aan. Energiearmoede staat vaak niet op zich, en gaat vaak gepaard met algemene armoede. In die zin is het van kapitaal belang dat u goed samenwerkt met minister van Armoedebestrijding Homans.

Kunt u eventueel nog aangeven welke samenwerkingsmogelijkheden u daar ziet?

**De voorzitter**: De heer Beenders heeft het woord.

**Rob Beenders (sp·a)**: Mijnheer Schiltz, ik sluit me aan bij uw laatste punt. Het staat niet op zichzelf. Energiearmoede heeft meestal ook te maken met andere factoren. Die energiefactuur is ook niet alleen een Vlaams verhaal. Het is ook een federaal verhaal, waar beslissingen worden genomen die initiatieven die u neemt, minister, nadelig beïnvloeden, waardoor die factuur in plaats van verlaagt door initiatieven die u neemt, verhoogt.

Minister, u hebt in het verleden al gezegd dat u met federaal minister Peeters afspraken wilt maken om de leesbaarheid van de factuur te hervormen. Bent u ook bereid om een soort van interfederaal overleg te plannen om de betaling van die factuur op de verschillende niveaus te bespreken, zodat er initiatieven zoals een btw-verlaging terug op tafel kunnen komen. Als de factuur voor iedereen daalt, zal ook de energiearmoede dalen.

**De voorzitter**: De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen)**: Het rapport van het Rekenhof was eigenlijk duidelijk. Daarin waren een aantal hiaten opgesomd, onder andere het bereiken van de doelgroep en de harmonisering van de doelgroep. Dat zijn eigenlijk twee elementen waar de commissie al tientallen keren over heeft gepraat, niet alleen in deze legislatuur maar ook in de vorige, toen ik weliswaar zelf niet in de commissie zat.

Minister, mijn vraag is heel duidelijk. Of liever, ik wil een suggestie doen en een vraag stellen. Mijn suggestie is om het Rekenhof zelf in de commissie te vragen. Ik volg daarin de voorzitter die zegt dat we daar een uur over zouden kunnen spreken. Dat kan misschien niet in dit plenum, maar wel in de commissie.

Ik wil u de vraag echter stellen. Rond de harmonisering van de doelgroepen hebt u namelijk gezegd dat de eerste gesprekken bezig zijn.

Wat is de huidige stand van zaken? Waar wilt u naar toe werken? Wanneer denkt u dat de gesprekken afgerond zullen zijn?

**De voorzitter**: De heer Gryffroy heeft het woord.

**Andries Gryffroy (N-VA)**: Naar analogie met de vorige vraag, waarbij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) opmerkte dat er te weinig data aanwezig is, lees ik ook een beetje hetzelfde in het rapport van het Rekenhof. Het Rekenhof klaagt duidelijk een gebrek aan een eenduidige definitie van cijfers over energiearmoede aan. Naargelang de bron leven 70.000 tot meer dan 400.000 gezinnen in energiearmoede. Dat bemoeilijkt uiteraard het in kaart brengen van de problematiek. Ook een soms gebrekkige gegevensuitwisseling tussen distributienetbeheerders, OCMW's, beleidsmakers enzovoort maakt het moeilijk resultaten van maatregelen te meten.

Hoe zou u starten met een goed beleid rond data en hoe gaat u de verschillende stakeholders samenbrengen zodat we kunnen werken met dezelfde meetresultaten omtrent de problematiek van energiearmoede?

**De voorzitter**: Het reglement zegt dat u 1 vraag stelt aan de minister, geen 3. U kunt natuurlijk zeggen dat alles met alles te maken heeft, maar dan kunt u evengoed 27 vragen stellen.

De heer Bothuyne heeft het woord.

**Robrecht Bothuyne (CD&V)**: Ik denk dat niemand kan ontkennen dat er nog nooit zoveel aandacht is geweest voor energiearmoede als onder deze regering. In het Actieplan Energiearmoede worden effectief maatregelen genomen om deze belangrijke problematiek tegen te gaan.

Ook dit rapport van het Rekenhof verdient wat meer aandacht dan enkel hier, dus ik denk dat we het in de commissies inderdaad opnieuw ter hand zullen moeten nemen.

Ik lees een aantal belangrijke aanbevelingen die ons beleid nog verder kunnen versterken, minister. Zo zegt het Rekenhof dat de premies die er nu zijn, ondanks de versterking ervan, nog altijd substantieel te laag zijn om effectief het verschil te maken voor mensen in energiearmoede om te gaan investeren. Het Rekenhof lijkt te suggereren dat we de premies moeten optrekken, terwijl u net lijkt te plannen om ze af te bouwen. Ik hoor graag uw reactie daaromtrent.

Wij zijn er voorstander van om stevige energierenovatiepremies te behouden in de toekomst.

**Minister Bart Tommelein**: Eerst en vooral pleeg ik uiteraard regelmatig overleg rond energiearmoede met collega Homans. Het is duidelijk dat wij daar zoveel mogelijk proberen om de violen gelijk te stemmen. Het is ook juist dat er rond energiearmoede heel veel overleg nodig is, net omdat dat geen geïsoleerd probleem is.

Mijnheer Beenders, wat de energiefactuur betreft, weet u dat ik als Vlaams minister rechtstreeks bevoegd ben voor twee zaken. Enerzijds ben ik bevoegd om de energieheffing te bepalen, die voor een gemiddeld gezin dit jaar naar 5 euro is gebracht, een substantiële vermindering. Ik heb daarnet al gezegd dat 280.000 gezinnen zelfs geen energieheffing meer hoeven te betalen. Anderzijds ben ik bevoegd voor de groenestroomquota. Ook dat is ondertussen in orde en de markt van de groenestroomcertificaten is ondertussen onder controle..

Voor heel wat andere zaken van die factuur ben ik inderdaad niet bevoegd. Dat betekent niet dat ik niet overleg over de leesbaarheid van de factuur en ook niet dat ik niet aandring bij al mijn collega's, maar ook bij andere spelers en stakeholders om die factuur betaalbaar te houden. Mijn standpunt is dus duidelijk: de elementen uit de factuur waarop ik invloed kan hebben, probeer ik sowieso onder controle te houden en zeker niet te verhogen.

Mijnheer Danen, voor de energieheffing hebben we de doelgroepen al geharmoniseerd. We hebben gezegd dat we de doelgroepen voor de energieheffing gaan harmoniseren en we moeten inderdaad zoveel mogelijk proberen na te streven dat we voor de verschillende doelgroepen gelijkaardige benamingen hebben.

Mijnheer Gryffroy, ik herhaal dat een database ongelooflijk belangrijk is. Dat is een instrument dat het dagelijkse beleidsmanagement mogelijk maakt. Ik stel inderdaad vast dat zo'n database nog te weinig voorhanden is en ik denk dat we daar verder in moeten investeren en dat we verder moeten proberen die data zo veel mogelijk onmiddellijk ter beschikking te hebben, zodat we de juiste beslissingen kunnen nemen.

Mijnheer Bothuyne, ik heb daarnet al gezegd dat er verschillende elementen zijn bij het benaderen van energiearmoede. Zoals u weet zijn wij de eerste regering

met een energiearmoedeplan, dat bovendien bestaat uit 34 maatregelen. De premies verhogen voor sociale doelgroepen is er daar inderdaad een van. Die premies hebben we ook effectief verhoogd.

Ik ben daarnet mijn betoog begonnen met te zeggen dat niet alles afhankelijk is van premies, er zijn nog altijd heel veel mensen die de investering zouden kunnen doen met de bestaande premies en daar rendabiliteit en voordeel uit kunnen halen maar die nog altijd overtuigd zijn van het feit dat het niet echt nodig is en dat ze daar geen rendement uit kunnen halen. Zij maken daar geen prioriteit van terwijl men die mensen op het terrein kan voorrekenen dat zij met het aanvragen van de premies en het uitvoeren van een aantal werken, meer comfort en meer voordeel op hun factuur zullen hebben terwijl ook hun woning er effectief op vooruit gaat. Vandaar dat we acties ondernemen ten aanzien van de eigenaars-verhuurders om ervoor te zorgen dat de zaken verbeteren.

Ik denk dat premies een element zijn maar zij zijn volgens mij niet het enige dat mensen zal overtuigen om een aantal zaken te doen.

Ik steek niet onder stoelen of banken dat ik de taak van de energiehuizen op dat vlak tijdens de komende periode ongelofelijk belangrijk vind. We hebben de taak van de energiehuizen omgeturnd, dat waren voornamelijk kredietverstrekkers voor leningen. Ik heb daarnet al gezegd dat het aantal sociale leningen ten opzichte van vorig jaar is verdubbeld van ruim 700 naar 1300 en er komen er nog bij. Zij slaan dus aan wat vooral te maken heeft met het feit dat de energiehuizen veel beter advies kunnen geven aan de mensen over wat ze moeten doen en hoe ze dat moeten doen. En binnenkort komen daar nog de woningpas en het EPC+-systeem bij, elementen die de mensen heel duidelijk zullen aantonen waar voordeel kan worden gehaald uit het investeren, het isoleren en het werken aan energie-efficiëntie.

Het doet me plezier dat heel veel mensen overtuigd zijn van het feit dat het moet gebeuren, maar ik besef, samen met u en met anderen, dat er nog heel veel werk aan de winkel is. We blijven daar verder op doorgaan.

**Willem-Frederik Schiltz (Open Vld)**: Collega's, jullie hebben gehoord dat de minister een breed palet van maatregelen aankondigt en uiteraard moeten wij ons als parlementsleden van onze taak kwijten door te controleren in welke mate die maatregelen efficiënt zullen zijn.

Zoals gebruikelijk bij dit soort debatten pikt elke partij daar haar favoriete instrument of hoek uit: voor de N-VA moeten er meer data zijn, voor sp.a moeten we de energieprijzen naar beneden halen en voor CD&V moeten er meer subsidies komen. Wel, collega's, armoede is een complex en enorm probleem. En ik hoop dat wij ook na de verkiezingen van zondag met zijn allen verder zullen vechten om armoede te bestrijden.

De energiehuizen hebben hun bereik vergroot maar energiearmoede is meestal de eerste indicatie van verdere armoede. Wanneer wij er dus niet in slagen om alle diensten en iedereen die te maken heeft met zowel energie en huisvesting als met armoede onder één dak te brengen of mensen in armoede één aanspreekpunt aan te bieden om uit de problemen te geraken, zullen wij dit probleem nooit kunnen oplossen. Minister, uw maatregelen zijn een belangrijke opstap maar ik denk dat wij de komende maanden nog een stapje verder moeten gaan.

**De voorzitter**: De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Peter Wouters aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over sporten op het werk of tijdens de verplaatsing van en naar het werk**

**De voorzitter**: De heer Wouters heeft het woord.

**Peter Wouters (N-VA)**: Minister, we zitten in een tijd van peilingen en we zijn daar allemaal heel erg mee bezig maar in tempore non suspecto heeft ook Sport Vlaanderen een grote peiling gedaan. 18.257 werknemers van 162 verschillende deelnemende bedrijven zijn gepeild en daaruit is gebleken dat de meeste werknemers wel aan sport zouden willen doen maar het eigenlijk niet doen. Meestal is het een probleem van tijd en motivatie.

Wat ook naar voren is gekomen, is dat 60 procent van de ondervraagden met het openbaar vervoer of met de wagen naar het werk gaat terwijl een derde van die mensen op minder dan 10 kilometer van het werk woont.

Minister, op welke manier kunt u sporten op het werk of van en naar het werk nog meer bevorderen?

**De voorzitter**: Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters**: Collega Wouters, u hebt gelijk. Uit die bevraging komt duidelijk naar voren dat motivatie en tijd de belangrijkste redenen zijn waarom een sporter of iemand die zou willen sporten, toch niet sport. Daarom proberen wij de volgende filosofie te hanteren: kunnen we sport op de een of andere manier echt in het leven van de mensen brengen? Zodat ze, als ze op zondagochtend ontbijten met het gezin en bekijken wat ze gaan doen, sporten een mogelijkheid kan zijn, net zoals naar de markt gaan of naar de bomma. Sporten kan ook tijdens de verplaatsing van en naar het werk of tijdens het werk. En om die tijd beter te benutten, is die verplaatsing van en naar het werk interessant, maar ook tijdens de lunchpauze en heel vaak ook onmiddellijk na het werk.

Wat doen wij op dat vlak? Sport Vlaanderen neemt een scan van de bedrijven die dat wensen. Ze vragen de werknemers welke behoefte naar bewegen en sporten zij hebben. De mensen van Sport Vlaanderen trekken dan met de resultaten naar de directie van het bedrijf, voor overleg. Ze kunnen hun goede voorbeelden geven van wat er in andere bedrijven is gebeurd, tips en tricks, maar ze kunnen hun bijvoorbeeld ook de randvoorwaarden geven. Want misschien hebben ze er niet aan gedacht om te zorgen voor een veilige fietsstalling, voor een douche of een kleedkamer, waardoor mensen er niet voor kiezen zich al sportend te verplaatsen van en naar het bedrijf. Ook kan het ontbreken van een fitnessorganisatie in de buurt misschien worden opgevangen door in een ruimte van het bedrijf fitnesstoestellen te plaatsen.

We hebben zo effectief al 162 scans gedaan en meer dan 18.000 werknemers bevraagd. Wat specifiek de verplaatsing van en naar het werk betreft, gaan we bijvoorbeeld ook werken met de reeds bestaande aanbieders. Er zijn aanbieders die een totaalpakket hebben rond gezond leven en sporten. Er zijn ook verwijzingen naar fietsleasemaatschappijen of pendelfondsen en dergelijke.

Sport Vlaanderen zal niet alles zelf doen of alles zelf doorgeven, maar zal de regie in handen nemen, informatie geven aan dat bedrijf en ervoor zorgen dat alles gebeurt. Op die manier geeft Sport Vlaanderen een pakket aan werkgevers dat kan maken dat ze hun werknemers kunnen stimuleren om effectief aan het sporten te slaan. Als er ondertussen meer dan 18.000 werknemers bevraagd zijn, lijkt mij dat een eerste goede stap om meer mensen aan het sporten te krijgen, tijdens de verplaatsing van en naar het werk of tijdens het werk.

**De voorzitter**: De heer Wouters heeft het woord.

**Peter Wouters (N-VA)**: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is logisch dat we niet van vandaag op morgen iedereen aan het sporten zullen krijgen. Dat begrijp ik. Ik ben heel blij dat u zich daar verder voor wilt inzetten. U kunt daarvoor in mij een partner vinden.

De voordelen van het sporten op het werk zijn voor de hand liggend: de teamgeest, de gezondheid die verbetert enzovoort. Er zijn zoveel win-win-situaties, zowel voor de werkgever als de werknemer, dat we deze kansen echt moeten aanbieden en verder promoten. De sport- en beweegscan is daarvan een voorbeeld. Het is belangrijk dat we gemotiveerd blijven om de mensen aan het sporten te krijgen, voor of na het werk.

Minister, hoe zult u de bedrijven verder opvolgen?

**De voorzitter**: De heer Moyaers heeft het woord.

**Bert Moyaers (sp·a)**: Collega Wouters, ik dank u om het actieplan 'Sport op het werk' nog even onder de aandacht te brengen. Het is een plan waarmee men, naast de grote ondernemingen, toch ook de kleine en middelgrote ondernemingen aan het werk wil krijgen. Gezonde werknemers, sportende werknemers, zijn ook gelukkiger op het werk en presteren beter. Het is dus een win-winsituatie.

Naast het aanbieden van die sport- en beweegscans was een van de actiepunten dat de ondernemingen een fit-o-meter konden installeren. Uit het antwoord op een vraag die ik daar verleden jaar over stelde, bleek dat geen enkele onderneming dat al had gedaan, maar dat het wel de planning was dat Sport Vlaanderen met sportdiensten en parkbeheerders van kmo-zones daarover een overleg zou plannen. Is dat ondertussen gebeurd? En heeft dat ook nieuwe fit-o-meters opgebracht?

**De voorzitter**: De heer Annouri heeft het woord.

**Imade Annouri (Groen)**: Minister, het klopt wat u zegt. Sporten voor, tijdens of na het werk is een heel goede zaak. Ik denk dat als je dit binnen de context van je werk kunt doen, dit ook een oplossing is of voor een stuk toch een tegemoetkoming is aan een ander thema waarover we al heel vaak hebben gediscussieerd, namelijk werkbaar werk. Ik denk dat sport enerzijds goed is voor de mentale toestand, het mentale welzijn. Anderzijds zorgt dit ervoor dat mensen zich na de werkuren niet moeten reppen of nog druk voelen om ergens te gaan sporten en dingen te combineren. Zo zorg je ervoor dat je twee vliegen in een klap slaat. 162 bedrijven die daarop hebben ingetekend, is heel goed, 18.000 mensen, ook heel goed, maar ik vraag me wel af wat de ambitie is. Op welke manier wordt dit op dit moment naar de bedrijven gecommuniceerd? Weten de bedrijven dat dit er effectief is en dat ze daarop kunnen intekenen? En wat is uw ambitie? Ik denk dat dit een heel goed instrument is, maar we moeten er meer op inzetten. Waar wilt u net naartoe gaan?

**De voorzitter**: De heer Poschet heeft het woord.

**Joris Poschet (CD&V)**: Voor CD&V is het de ambitie om in het Vlaams sportbeleid zo veel mogelijk Vlamingen en Brusselaars zo lang mogelijk op een zo gezond mogelijke manier te doen bewegen of aan het sporten te houden. We weten dat mensen hun levenspatroon zien veranderen. Dat mensen verwachten om op een flexibele manier en op flexibele uren aan sport te kunnen doen. We moeten daar vanuit het sportbeleid op inspelen. Daarom zijn die initiatieven zoals sporten op weg van en naar het werk absoluut een goed idee.

Minister, op welke manier wilt u die nieuwe sportbelevingsmogelijkheden duurzaam maken zodat mensen ook nadien nog aan het sporten blijven en aansluiting vinden bij het bestaande reguliere sportaanbod van clubs en federaties?

**Minister Philippe Muyters**: Ik zal beginnen met de heer Wouters en zijn vraag of we nog verdere stappen zullen ondernemen. We hebben een tweede publiciteitscampagne gehouden in een krant en via een aantal radiospots om nogmaals de aandacht hierop te vestigen.

Mijnheer Moyaers, ik kan u niet zeggen hoeveel fit-o-meters er zijn geïnstalleerd, maar wat ik wel als antwoord aan beide heren kan zeggen, is dat we opvolggesprekken hebben in die 162 bedrijven waar we de scan hebben gedaan. We kijken wat daar wel en niet is gebeurd. We kunnen er goede voorbeelden krijgen, goede voorbeelden waarvan ik hoop dat we die opnieuw via het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) en de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO), maar ook bijvoorbeeld via de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), naar de collega's kunnen brengen. Ik zeg ook via VDAB, dat is een van onze partners. VDAB heeft regelmatig contacten met werkgevers in hun zoektocht naar goede medewerkers.

Zo kom ik bij de heer Annouri en zijn vraag over werkbaar werk. Het element van sporten op het werk kan in de zoektocht naar goede nieuwe medewerkers en collega's worden meegenomen. Daarom verwijst VDAB ook regelmatig naar Sport Vlaanderen en de activiteiten die er zijn rond sporten voor of na het werk, van of naar het werk, of tijdens de lunchpauze. Ik denk, mijnheer Annouri, dat op die manier wat u naar voren brengt – het werk integreren met sport – een element is van werkbaar werk, en ik ben het daarin met u eens. Ik denk dat we op die manier meer werkgevers kunnen bereiken, en ook andere werkgevers dan de grote. De kleine en middelgrote bedrijven worden via VDAB ook beter bereikt.

Ik zal op basis van de opvolggesprekken met de bedrijven en de goede voorbeelden die we daar vinden, ook aan Voka en UNIZO vragen of ze bijvoorbeeld in hun bladen die goede voorbeelden aan de bedrijven kunnen uitdragen.

Indien uit de opvolggesprekken blijkt dat die bedrijven daar intussen niets mee hebben gedaan, dan zullen we ze opnieuw proberen te motiveren met elementen, mijnheer Poschet, die u hebt aangehaald. Ik denk dat iedereen ervan overtuigd is dat dit voor iedereen een win-win is.

Ten tweede heb je een aantal aanbieders: mensen die fitnesssessies en sportlessen geven, of totaalpakketten beweging, sporten en gezondheid aanbieden. Met die aanbieders hebben we een rondetafel georganiseerd en we hebben daarbij drie vragen gesteld: wat kunnen wij nog meer doen als Sport Vlaanderen, wat kunnen zij doen, wat kunnen we samen doen? We zullen daar nu in een aantal werkgroepen in de diepte aan werken om ervoor te zorgen dat ons aanbod stijgt.

Tot slot wil ik nog kort iets zeggen over de overheid zelf, want wij hebben natuurlijk ook zelf heel wat werknemers. In de eerste golf hebben we een aantal departementen en agentschappen die meedoen. VDAB is daarin een heel grote, maar ook het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin doet daaraan mee.

Ze hebben de scan gedaan en nemen een aantal initiatieven. Ik denk dat dat een goede zaak is.

Wat we nu hebben afgesproken met het voorzitterscollege van de ambtenaren, is dat we niet per dienst werken maar per gebouw. Gebouw per gebouw gaan we de scan doen en zien wat er kan gebeuren rond sport. Ik hoop dat we daardoor nog meer sportieve ambtenaren zullen hebben dan ooit tevoren.

**Peter Wouters (N-VA)**: Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Heel wat steden en gemeenten hebben de sportscan al aangevraagd. Collega's, ik zou een oproep willen doen aan jullie allemaal. Collega Schiltz had het er daarnet ook al over dat er nu zondag iets te gebeuren staat wat enkele gevolgen zal hebben voor toekomstige lokale besturen. Mijn oproep aan diegenen die aan de knoppen zullen zitten, is: regel voor uw personeel dat men kan sporten, maar ga ook met bedrijven praten zodat ook zij hun mensen aan het sporten zetten. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter**: De actuele vraag is afgehandeld.

Collega's, ik stel nu voor dat we twintig keer rechtstaan en gaan zitten. *(Gelach)*

Sport op het werk, mijnheer Diependaele.

**ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over extra ondersteuning voor lokale besturen die werk willen maken van een ambitieus klimaatbeleid**

**ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de dringende noodzaak om het Vlaamse klimaatbeleid verder aan te scherpen**

**De voorzitter**: De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen)**: Collega's, de laatste dagen was er heel wat klimaatnieuws, en eigenlijk ging het heel vaak over problematisch klimaatnieuws. Vandaag bleek onder andere dat heel wat burgemeestersconvenanten een lege doos zijn. Eerder deze week was er een Europese klimaattop waar geen enkele van onze Belgische excellenties aanwezig was. Ook deze week bleek dat de Europese Unie de uitstoot van dieselwagens tegen 2030 wil beperken tot 35 procent, terwijl het parlement 40 procent vooropstelde. Maar het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) schoot toch de hoofdvogel af. Zij publiceerden een nieuw rapport waaruit bleek dat het niet voldoende is om de klimaatopwarming tot 2 procent te beperken. We moeten veel verder durven te gaan en daarom ook moet het klimaatbeleid versnellen en verscherpen.

Steden en gemeenten – en zondag kiezen we nieuwe gemeenteraden en daaruit volgende -besturen – spelen een belangrijke rol wanneer het gaat over klimaat en $CO_2$-uitstoot. Heel wat steden en gemeenten nemen initiatieven ter zake, maar zij kunnen dat niet alleen. Zij moeten daarbij worden ondersteund. De klimaatconvenanten, zoals ik net al zei, stranden vaak in heel weinig ambitieuze resultaten omdat steden en gemeenten te weinig worden ondersteund. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) riep deze zomer nog op om op dat vlak meer ambitie te tonen en riep ook de hogere overheden op om de steden en gemeenten meer te ondersteunen, want dat is heel erg belangrijk.

Goed nieuws is dat er meer middelen in het Klimaatfonds komen. Minister, zult u steden en gemeenten beter ondersteunen om de klimaatdoelstellingen te halen, via onder meer Green Deals of klimaatconvenanten, eerder dan via 'one shots' en prijzengeld, wat u tot nog toe hebt gedaan? *(Applaus bij Groen)*

**De voorzitter**: De heer Tobback heeft het woord.

**Bruno Tobback (sp·a)**: Ik mocht van de voorzitter buiten mijn tijd zeggen dat het zijn schuld is dat deze twee vragen die eigenlijk heel anders van insteek zijn, toch samen worden gesteld. Ik ga die van mij toch stellen.

Minister, collega Danen heeft al uitgebreid toegelicht wat de aanleiding en de dringendheid rond het klimaatbeleid is. Er is het IPCC-rapport dat klaar en duidelijk zegt dat we bijlange niet genoeg doen en dat het alsmaar erger wordt. Er zijn daarnaast nogal wat andere rapporten waarin uit economisch onderzoek blijkt dat meer doen eigenlijk rendabel zou zijn en dat de kosten-batenanalyse positief zou zijn en er dus meer dan genoeg redenen zijn om verder te gaan.

Maar eergisteren las ik dan een gezamenlijk advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij.

Zowat iedereen die betrokken is bij dit beleid in Vlaanderen, gaande van werknemers over milieubewegingen tot landbouworganisaties, zegt over het klimaat- en energieplan dat de regering net voor de zomer heeft neergelegd, dat de ambities in de verste verte niet genoeg zijn. Ze zijn niet alleen niet genoeg, maar die die erin staan, zijn niet onderbouwd, niet voldoende duidelijk, niet gefinancierd en niet voldoende klaar om te overleggen met de verschillende niveaus. Met andere woorden, uw hele klimaat- en energieplan voor 2030 is op basis van dat advies een lege doos. Anders kan ik dat niet lezen.

Men legt er dan nog even vriendelijk naast dat u eigenlijk ook voor 2020 uw doelstellingen niet haalt, daar feestelijk aan voorbijfietst en er niets over zegt. De adviesraden zeggen eigenlijk dat de Vlaamse Regering alles doorschuift naar een volgende regering, naar anderen. Ze doen een heel klare oproep om in deze legislatuur alstublieft nog een inspanning te doen.

Minister, bent u van plan om die minimale inspanning alsnog te doen om niet helemaal met rode kaken naar de volgende parlementsverkiezingen te moeten gaan? *(Applaus bij sp.a en Groen)*

**De voorzitter**: Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege**: Voorzitter, het gaat hier inderdaad over twee totaal andere vragen. De eerste vraag gaat over wat met de lokale besturen, hoe die meer ondersteund kunnen worden om aan een klimaatbeleid te doen. De tweede vraag gaat over het klimaatbeleidsplan en het advies dat is binnengekomen deze week over het toekomstige klimaat- en energieplan.

Ik zal beginnen met het laatste. Er worden een aantal zaken door de heer Tobback heel bewust op een hoop gegooid. Ik heb dat al gezegd bij de bespreking van de Septemberverklaring. Het klimaat- en energieplan is nog niet definitief. Het is een plan dat in juli door de regering voorlopig is aangenomen en dat gaat over de periode 2020-2030. Dat heeft niets te maken met het klimaatbeleid dat we vandaag voeren. We moeten dit plan opmaken. We moeten ook een Belgisch plan hebben. Het plan wordt op dit moment geïntegreerd en dan pas, ook na publieke consultatie, wordt het een definitief plan.

U vraagt of ik rekening zal houden met de adviezen die binnenkomen. Uiteraard zullen wij, zoals bij de meeste plannen en decreten waarop adviezen worden verleend, daar rekening mee houden. We hebben nog een hele weg af te leggen. We moeten eerst zien wat het Belgische plan wordt waarin alles wordt geïntegreerd. Dan pas, na publieke consultatie, wordt dat definitief. Het gaat over de periode 2020-2030. Dat moet ook zo voor Europa.

We hebben op dit moment al een klimaatbeleidsplan, dat we samen hebben goedgekeurd in de vorige regering. Dat is geen statisch gegeven. We passen dit voortdurend aan. Zo hebben wij beslist om een Klimaatfonds op te richten. Dat is nieuw. Het is een fonds waarin heel veel middelen gaan. Er zitten miljoenen in. We hebben er voor 2019 114 miljoen euro extra in gestopt, bovenop de 300

miljoen euro die er al in zaten om heel concrete, bijkomende maatregelen te nemen. Dus ja, wij blijven het klimaatbeleid bijsturen, jaar na jaar, met bijkomende maatregelen die nog betere resultaten moeten opleveren. Het is dus niet iets dat vastligt en niet meer zal worden aangepast.

Dat zijn dus twee totaal verschillende zaken. U weet dat maar al te goed, maar blijft die door elkaar halen. Ik neem er ook telkens akte van dat u vindt dat het plan dat we samen hebben goedgekeurd in de vorige regering, eigenlijk niet voldoet. Ik neem daar akte van. Ik kan alleen maar zeggen dat wij jaar na jaar bijkomende maatregelen nemen op basis van de monitoring die we doen.

De tweede vraag betrof de lokale besturen. Ook daar voorzien wij in middelen, mijnheer Danen. Ik heb dit jaar in 12 miljoen euro voorzien om de lokale besturen te ondersteunen. We hebben er bewust voor gekozen om lokale besturen geen middelen te geven om een convenant af te sluiten. Bij zo'n convenant betaalt de gemeente om zich te laten begeleiden. Er zijn evengoed gemeenten die geen convenant afsluiten, maar toch goede maatregelen nemen om de $CO_2$-uitstoot naar beneden te halen. Ik vind het belangrijk dat die 12 miljoen euro gaat naar heel concrete maatregelen in de gemeenten die direct effect hebben op het minder uitstoten van $CO_2$. We hebben die oproep gelanceerd en 182 projecten binnengekregen van steden en gemeenten. De jury is deze aan het screenen. De projecten die het meest resultaat opleveren en het meest een $CO_2$-reductie realiseren, zullen in aanmerking komen voor die subsidie.

Ik vind dat een goede regeling. Ik vind dat veel beter dan de gemeenten gewoon een budget te geven of een convenant af te sluiten. Ik vind het beter de maatregelen die de gemeenten nemen mee te ondersteunen en daar een subsidie voor te geven.

Mijnheer Danen, ik wil nog een laatste punt maken. U had het erover dat de temperatuur op aarde geen 2 procent mocht stijgen. Het gaat natuurlijk om 2 graden Celsius en niet om procenten. Ik denk dat dit een belangrijke nuance van uw vraagstelling is, die ik nog even wil benadrukken. Het klopt dat we onder een stijging met 2 graden Celsius moeten blijven. We moeten stijgen naar 1,5 graden Celsius. Als we die doestelling willen aanscherpen en nog verder willen gaan, zal dat van iedereen, ook van Vlaanderen, België, Europa en de rest van de wereld, bijkomende inspanningen vragen.

**De voorzitter**: Dames en heren, aangezien de minister twee verschillende antwoorden heeft gegeven, vraag ik voor de helderheid van het debat nu eerst de actuele vraag van de heer Danen te behandelen. Zijn er mensen die zich bij de actuele vraag van de heer Danen willen aansluiten? Het gaat niet om de actuele vraag van de heer Tobback. Ik wil niet dat u zich bij de verkeerde actuele vraag aansluit.

De heer Gryffroy heeft het woord.

**Andries Gryffroy (N-VA)**: Voorzitter, ik pleit voor een meer doorgedreven lokaal energie- en klimaatbeleid. Een burgemeestersconvenant kan daartoe een middel zijn. Ik heb nu echter het gevoel dat we onszelf een goed gevoel aanpraten en daar is het klimaat niets mee.

Ik heb door middel van schriftelijke vragen onderzoek verricht. Ik heb de websites onderzocht en ik kom tot de conclusie dat een aantal van de 223 gemeentebesturen die een burgemeestersconvenant hebben ondertekend niet eens de moeite doen om het elektriciteits-, aardgas- en brandstofverbruik van de eigen gebouwen en van het eigen wagenpark in te vullen in de Excelsheet van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO).

Mijnheer Tobback, indien ze dat wel zouden doen, zouden we tot een centraal databeheer kunnen overgaan. U bent daar ook een voorstander van. We zouden dan gepastere maatregelen kunnen nemen en vanuit de Vlaamse overheid ondersteuning kunnen geven. De gemeenten zouden van andere gemeenten kunnen leren. Ze zouden zich kunnen afvragen of ze de maatregelen al hebben uitgevoerd en wat die maatregelen al dan niet opbrengen.

Minister, mijn vraag is duidelijk. Wat zult u doen om de gemeenten die een convenant ondertekenen bij wijze van spreken te verplichten om ten minste de moeite te doen om de Excelfile van VITO in te vullen?

**De voorzitter**: De heer Bothuyne heeft het woord.

**Robrecht Bothuyne (CD&V)**: Mijnheer Gryffroy, ik denk dat de lokale besturen met betrekking tot het klimaat- en energiebeleid een bijzonder belangrijke actor zijn. In tegenstelling tot u wil ik ze echter niet verplichten administratieve formuliertjes in te vullen. Ik denk dat we de weg van de ondersteuning en de stimulering van concrete acties op het terrein moeten volgen. Een burgemeesters-convenant is een middel en geen doel. Ik denk dat we vooral de lokale acties moeten ondersteunen. Ik zie veel lokale besturen die effectief acties ondernemen die geen windowdressing zijn, maar op lokaal vlak concreet het verschil maken. We moeten vooral die acties ondersteunen en in mindere mate een administratieve molen organiseren.

**Johan Danen (Groen)**: Minister, u verklaart steeds dat we een tandje moeten bij steken. Het klopt natuurlijk dat we te weinig doen, maar u levert vooral lippendienst aan het klimaatbeleid. Dat is wat ik hier zie. U zegt wat er moet gebeuren, maar op het terrein gebeurt veel te weinig.

Wat de burgemeestersconvenanten betreft, deel ik de mening van bijna iedereen die hier aanwezig is. Het is geen doel, maar een middel om een doelstelling te bereiken. Dat schiet hier heel erg aan voorbij. In veel gevallen zijn de burgemeestersconvenanten een lege doos. Het is goed projecten te begeleiden om doelstellingen te halen, maar daarnaast moeten de steden en de gemeenten ook structurele maatregelen nemen. Er moet ook ondersteuning van die structurele maatregelen zijn, maar dat gebeurt volgens de gemeentebesturen veel te weinig. Er zijn te weinig middelen om die structurele maatregelen te nemen. Mijn vraag is dan ook of u op dat vlak structurele maatregelen wilt nemen om de steden en de gemeenten beter te ondersteunen.

**Minister Joke Schauvliege**: Ik wil nog eens herhalen dat de convenanten een privaat initiatief zijn. Een gemeente betaalt om zich bij een convenant aan te sluiten en wordt dan begeleid. De gemeente legt centen op tafel en de organisatie die de convenant heeft uitgewerkt, zorgt ervoor dat de gemeente wordt ondersteund. Het is de gemeente die zelf kiest daar al dan niet in te stappen. Een gemeente kan even goed een sterk klimaatbeleid voeren zonder in een betalende convenant te stappen. Ik vind het heel belangrijk gemeenten niet te discrimineren op basis van de keuze die ze hebben gemaakt.

Als ze ingestapt zijn, is dat hun keuze. Dan moeten ze uiteraard die klimaat-maatregelen naleven. Doen ze dat niet, maar nemen ze maatregelen, dan vind ik dat even goed.

Daarom heb ik er heel bewust voor gekozen om dat niet te beperken tot dat convenant om daar een subsidie aan te verlenen. Want dan ga je eigenlijk gemeenten, die misschien fantastisch investeren in elektrische voertuigen en in het delen van fietsen, in het isoleren van hun daken en in het perfect alles bijhouden van de uitstoot van hun gebouwen, dan ga je die gemeenten eigenlijk gaan straffen omdat ze niet op een privaat initiatief zijn ingegaan om zo'n

convenant af te sluiten. De regering heeft die keuze niet gemaakt, ook bewust. We hebben gezegd: 'We gaan op basis van concrete projecten gemeenten ondersteunen.'

Het gaat ook niet alleen om de centen. Die 12 miljoen euro bijvoorbeeld voor dit jaar: wij hebben ook websites waarbij gemeenten goede voorbeelden aantonen van andere gemeenten, waarop ze ook kunnen ingaan. We hebben ook begeleiding vanuit onze diensten, collega Gryffroy, die ervoor zorgen dat de gemeentebesturen er ook absoluut niet alleen voor staan.

Ik denk dat dat een bewuste keuze is om concrete projecten, die minder uitstoot realiseren op het terrein, om die te gaan ondersteunen. En wij houden ook wel heus rekening met de vraag of maatregelen al dan niet structureel zijn, om die budgetten daarvoor uit te trekken. Als een gemeente een project indient op die 12 miljoen euro, waar we zien dat dat eigenlijk over de volledige looptijd, de komende jaren een effect zal hebben op minder uitstoot van $CO_2$, dan zal dat project ook veel beter gerangschikt worden en zal dat ook sneller een subsidie ontvangen dan projecten die eenmalig zijn en veel minder effect hebben op het terrein.

Ik ben vooral heel blij verrast dat gemeentebesturen zoveel projecten hebben ingediend: 182. Dat sterkt me in mijn overtuiging dat het de juiste keuze was om dat op die manier te doen. Uiteraard is het ook de verantwoordelijkheid van lokale besturen, wanneer zij een contract en een convenant afsluiten, om die ook na te leven. Maar nogmaals: het is een eigen initiatief van de gemeenten en ik denk dat er ook nog zoiets is als de gemeenteraad, als men ziet dat de gemeente de afspraken die daarover gemaakt zijn, niet nakomt, dan vind ik dat de gemeenteraad daar zijn democratische rol moet spelen en ervoor moet zorgen dat de zaken voldoende worden opgevolgd en dat dat daar ook voldoende aan bod komt. Ik denk niet dat wij vanuit Vlaanderen als een soort schoonmoeder of schoonvader moeten zitten meekijken: 'Lokale besturen, u hebt hier een convenant afgesloten, u hebt dat op vrijwillige basis gedaan – want dat is iets wat een privaat initiatief is – en dan gaan wij u bestraffen als u bepaalde zaken niet naleeft.' Ik vind het beter om te belonen, om subsidies uit te trekken en vooral ook knowhow ter beschikking te stellen vanuit mijn departement. Ik denk dat dat de enige juiste weg is.

**De voorzitter**: De heer Danen heeft het woord.

**Johan Danen (Groen)**: Dit is voor een stuk een dovemansgesprek. Ik denk dat ik u op dit moment, in deze fase niet kan overtuigen. Ik herinner u aan een uitspraak van de minister-president. Hij zei twee weken geleden nog het volgende: "De sporen die wij nu uitzetten voor onder meer klimaat- en energiebeleid, zullen Vlaanderen naar de toekomst leiden." Minister Schauvliege, de sporen die er uitgezet zijn, zijn veel te karig in vergelijking met de uitdaging waar we voor staan.

Ik ben ook heel erg verrast door een uitspraak vandaag in een krant, waar een lid van de regering stelde dat subsidies aan een luchthaven te vergelijken zijn met subsidies aan De Lijn. Ik vond dat heel frappant, want dat zou betekenen dat vliegen een basisrecht is, en dat dat sowieso subsidie vraagt. Ik vind dat heel straf, in een tijd waarin iedereen vraagt om sterke en scherpe keuzes te maken. Volgens mij heeft uw regering nog heel wat werk op de plank en is ze niet in staat om die uitdagingen het hoofd te bieden.

**De voorzitter**: De heer Tobback heeft het woord.

**Bruno Tobback (sp·a)**: Minister, uw verwijzing naar het feit dat dit een voorstel is voor het nationale klimaat- en energieplan, die klopt. Dit wordt nog een onderwerp voor een openbaar onderzoek. Die klopt ook.

Ik heb enkel een simpele bijkomende vraag voor u. Wanneer bij het eerste advies, zeer grondig en zeer breed geformuleerd, u vaststelt dat het oordeel erover is dat uw voorstellen ten eerste zeer schematisch en ten tweede niet onderbouwd zijn, en ten derde zelfs niet de minste ernstige aanduiding van kosten en financiering van al wat u voorstelt, heeft, en verder nooit zal toekomen om uw engagementen, die u zegt te willen aangaan, ook waar te maken, hoe serieus bent u dan dat overleg en dat openbaar onderzoek aan het nemen? Hoe kunt u dan verwachten van andere bestuurders, van andere regeringen, maar ook van die burgers aan wie u dat openbaar onderzoek gaat doen, dat ze dit ernstig nemen als vorm van advies, als u niet eens de moeite doet om het ernstig te maken en ernstig te onderbouwen? Ik heb nog nooit een dergelijk vernietigend advies van een dergelijk brede groep van adviesraden gelezen als wat daar ligt. Het zegt heel simpel: dit slaat nergens op. En dus: wat wilt u nu naar de burger stappen en zeggen: 'Geef mij uw advies'? Ik vind dit een pure schande, dat u zich er daarmee van afmaakt.

**De voorzitter**: De heer Sanctorum heeft het woord.

**Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke)**: Collega Tobback, u bent in uw lijstje van klimaatnieuws nog het vonnis in Nederland vergeten, waar de Nederlandse overheid nogmaals in beroep wordt verplicht om extra maatregelen te treffen. Het is dus mogelijk dat dit ook in Vlaanderen gebeurt. Dat is een feit.

Minister, de strijd tegen klimaatverandering wordt natuurlijk op vele klimaatfronten gevoerd. We moeten toegeven dat we op een aantal fronten wel een evolutie zien. Ik herinner mij dat transport enkele jaren geleden nog een taboe was. Daar mochten we toen niet over praten als het ging over broeikasgasuitstoot, omdat al die maatregelen veel te ver gingen. Ik heb de indruk dat dat nu toch wat aan het veranderen is, al moet dat nog blijken uit de cijfers en de feiten. Maar de voornemens zijn er al.

Ik denk dat er op vlak van voeding toch nog een aantal taboes zijn; ik heb het dan niet alleen over de landbouwproductie in Vlaanderen, maar over het hele voedingssysteem. Minister, ik wil u en uw collega's in de Vlaamse Regering ertoe oproepen om die taboes te laten varen. Ik heb het dan in de eerste plaats over vlees en zuivel, want dat zijn nog altijd heel gevoelige thema's. Ik zie daar heel weinig over in de klimaatplannen. Laat die taboes nu ook maar varen, want uiteindelijk moeten we dat toch doen.

**De voorzitter**: De heer Vandaele heeft het woord.

**Wilfried Vandaele (N-VA)**: Collega Tobback is toch wel erg negatief. We weten toch allemaal dat er inderdaad wel inspanningen geleverd zijn. Die zijn al heel vaak opgesomd: kilometerheffing, verkeersfiscaliteit, isolatie enzovoort. Ik denk dat we daar nog verder in moeten gaan. We zijn het er allemaal over eens dat we die inspanningen moeten voortzetten, en dat we stap voor stap moeten vooruitgaan. Als u vindt dat de minister de zaken verder moet onderbouwen, dan ga ik er van uit dat zij dat ook zal doen. We moeten in elk geval de gekozen richting met zijn allen blijven volgen.

**De voorzitter**: De heer Bothuyne heeft het woord.

**Robrecht Bothuyne (CD&V)**: Mijnheer Tobback, er is inderdaad een advies, en dat is kritisch, maar dat is ook logisch. Er is een omvattend plan ontwikkeld, en de regering heeft een advies gevraagd. Het is gelukkig een goed advies, waarmee we verder aan de slag kunnen. Maar om hier te doen alsof er niets gebeurt of verandert inzake klimaatbeleid, is de waarheid meer dan geweld aandoen.

De begroting die net is voorgesteld, omvat tientallen miljoenen euro extra aan middelen voor het klimaatbeleid. Die kunnen hier intern in Vlaanderen het verschil maken. De grote uitdagingen daarbij zijn mobiliteit, wonen en gebouwpatrimonium. Ik denk dat dat de prioriteiten zijn die ook heel duidelijk in het klimaat- en energieplan naar voren komen. Maar daar valt zeker nog aan bij te sturen. Minister, de verschillende parlementen in dit land hebben zich verenigd in een resolutie rond het klimaatbeleid, en die vragen ook om betrokken te worden bij de verdere opmaak van het Belgische klimaat- en energieplan. Collega Tobback, ik hoop dat we hier samen verder onze bijdrage kunnen leveren, op basis van het advies dat we vandaag kennen.

**De voorzitter**: Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege**: Collega's, wat het klimaat- en energieplan betreft voor de periode 2020-2030, wil ik nog eens herhalen dat dit voorafgegaan is door een uitgebreide consultatieronde. Al mijn collega's in de Vlaamse Regering hebben een bijdrage geleverd voor dit plan: de minister van Mobiliteit, de minister van Wonen, de minister van Economie, de minister van Landbouw, enzovoort. We hebben dit plan ook samen vormgegeven, en we hebben alles laten becijferen. Zo komen we uit bij die min 35 procent. Er komt nu een advies van de adviesraad – we hebben dit aangevraagd – en we willen dit advies ook in het lopende traject verder ter harte nemen.

Het klopt dat dat advies kritische bedenkingen bevat, maar er staat ook meer in. Als u het advies goed leest, kan u zien dat het bijzonder ambitieus is voor Vlaanderen om die min 35 procent te realiseren. Maar er staan ook een aantal nuances in: zo zal het voor Vlaanderen als regio, zoals we historisch gegroeid zijn, forse inspanningen vragen. Maar er staat ook een opmerking bij, en u verwijst er ook zelf naar: de volledige becijfering van de budgetten die daar voor de periode 2020-2030 tegenover staan, staan niet in het plan. Maar er is nog nooit een klimaatbeleidsplan geweest dat tot in detail alle komende jaren op voorhand becijfert. Dat is nog nooit gebeurd, omdat we in Vlaanderen nu eenmaal met een jaarlijkse begroting zitten. Maar in Vlaanderen hebben we wel nu al een klimaatfonds, – een uniek instrument –, dat veel middelen bevat die we nu al inzetten voor het lopende klimaatplan, dat tot 2020 loopt. Met die middelen kunnen we nu al extra inspanningen leveren.

Het is dus niet zo dat er geen middelen zijn of dat daar niet over nagedacht is. Maar het klopt inderdaad wat in het advies staat – en dat komt door onze manier van werken – dat we voor de periode 2020-2030 nog niet tot in detail berekend hebben wat dat allemaal zal kosten en wie dat zal betalen. Het is dus geen kwestie van 'het is een klucht, er is geen geld'.

Het gaat over maatregelen, als we ambitieus zijn en als we nog meer willen doen, op drie vlakken waar we absoluut moeten verscherpen. Ten eerste: mobiliteit. Dat is de belangrijkste. Ten tweede: gebouwen, ook zeer belangrijk voor Vlaanderen. En ten derde: landbouw. Dat zijn de drie grote luiken waar we bijkomende inspanningen moeten doen. En die zitten ook in het plan 2020-2030.

We wachten daar niet op. We hebben voor 2019 114 miljoen euro extra op de tafel gelegd om heel concrete bijkomende maatregelen te nemen in Vlaanderen, volgend jaar al, die minder uitstoot van $CO_2$ zullen realiseren. Het gaat bijvoorbeeld over de aankoop van schone bussen voor De Lijn. Het gaat over een groot budget voor wonen, om ervoor te zorgen dat huizen beter worden geïsoleerd en dat die minder energie verslinden en er minder $CO_2$ wordt uitgestoten.

Jaar na jaar hebben wij altijd al bijkomende maatregelen genomen. Het plan dat we hebben aangenomen en dat nu loopt, wordt ook jaar na jaar op basis van de rapportages verscherpt en we nemen bijkomende maatregelen.

Je kunt niet zeggen dat er niets gebeurt. Ik vind dat nogal straf, als je kijkt naar de inspanning die de voorbije vier jaar gebeurd is op het vlak van de vergroening van de autofiscaliteit. Je ziet daar absoluut ook de resultaten van. Kijk ook naar de lage-emissiezones. Kijk naar het historische budget. Nog nooit is er zoveel naar natuur en bos gegaan in Vlaanderen. Het zijn allemaal voorbeelden van de inspanningen die gebeurd zijn en waar wij ook resultaat mee halen en waardoor we dus ook minder $CO_2$ uitstoten.

Wie laat uitschijnen dat we van vandaag op morgen alles kunnen stilleggen, geen auto's meer laten rijden die uitstoot hebben, alle gebouwen van vandaag op morgen isoleren, alle landbouw in Vlaanderen op een andere manier gaan organiseren, die maakt de mensen iets wijs. Je moet dat stap voor stap doen. Je moet er ook voor zorgen dat je een gedragen beleid hebt, dat je de juiste maatregelen neemt, dat je een goede mix hebt tussen aan de ene kant stimuleren en aan de andere kant, bijvoorbeeld met de vergroening van de autofiscaliteit, mensen meer laten betalen als ze meer vervuilende technologie gebruiken.

Dat is de keuze die deze Vlaamse Regering heeft gemaakt, en waar wij ook resultaat mee halen. En uiteraard zullen wij het advies dat we hebben ontvangen, meenemen in de komende maanden in het lopende traject om tot een definitief klimaat- en energieplan te komen.

**De voorzitter**: De heer Tobback heeft het woord.

**Bruno Tobback (sp·a)**: Minister, collega Sanctorum verwees er al naar: de Nederlandse regering is vorige week ook in hoger beroep veroordeeld door haar eigen gerechtshof, niet omdat ze niets doet, maar omdat wat ze doet, in de verste verte niet genoeg is om haar wettelijke engagementen, maar ook haar morele engagementen tegenover haar eigen burgers en de rest van de wereld, na te komen. U kunt dus opsommen wat u wilt over wat we allemaal doen – en niemand zegt dat er niets gebeurt – maar ikzelf en iedere expert en ondertussen alle adviesraden in Vlaanderen zeggen dat wat we nu doen, niet genoeg is en dat wat u nu voorstelt, ook niet genoeg is. U kunt nu wachten tot we opnieuw ook veroordeeld zullen worden, of u kunt dit nu opnemen en daar iets mee doen.

Collega's Bothuyne en Vandaele, we zijn in dit parlement inderdaad grote principes overeengekomen. We hebben grote ambities vastgelegd. Maar de taak van de regering is niet alleen maar om dat jaar na jaar nog eens opnieuw te doen. De taak van de regering is om concrete plannen en maatregelen voor te leggen om die ambities ook waar te maken. En daar kan ik alleen maar vaststellen dat ze daarin – op dit moment in ieder geval – schromelijk tekortschiet, jammer genoeg blijkbaar ook met uw steun. En aangezien er nog maar zeven maanden legislatuur overblijven, zullen we van deze regering ook geen stap vooruit meer moeten verwachten. Ik betreur dat oprecht, na de goede samenwerking die we over meerderheid en oppositie heen gehad hebben rond die klimaatresolutie. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

**De voorzitter**: De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het voorstel van een aantal academici om het gewestplan af te schaffen**

**De voorzitter**: De heer Ceyssens heeft het woord.

**Lode Ceyssens (CD&V)**: Minister, over de betonstop hebben we hier al dikwijls gesproken. En nogmaals, dat is geen betonstop, maar een ruimte-innamestop. Nog eens voor het goede begrip: destijds werd in Vlaanderen 12 hectare open ruimte per dag ingenomen, met de komst van het Ruimtelijk Structuurplan

Vlaanderen is dat gehalveerd naar 6 hectare per dag. En dat is nog te veel. We waren het er hier in het parlement over de partijgrenzen heen over eens dat we dat moesten terugbrengen naar nul. Voor sommigen moest dat sneller gaan, maar we hebben de realistische doelstelling vooropgesteld dat we in 2040 nog nul hectare open ruimte zouden innemen.

In het debat daarover hebben wij als CD&V heel duidelijk gezegd dat we ons daarachter scharen, dat open ruimte het belangrijkste goed is dat we kunnen hebben voor de toekomst, niet alleen omdat het voor onthaasting en recreatie bijzonder dienstig kan zijn, maar ook in het kader van heel onze waterberging, van heel het klimaatdebat, van onze voedselverstrekking, van onze natuur, en zo kunnen we nog wel even doorgaan. Verdichten en open ruimte bewaren zijn dus de ordewoorden. Wij hebben daarvan gezegd dat er taken liggen voor Vlaanderen, voor onze gemeentebesturen, voor de bouwsector en de architecten. Maar, we hebben er tegelijkertijd het volgende bij gezegd. We hebben vroeger het gewestplan gehad, maar als wij vandaag allemaal samen vinden dat het anders moet, laat ons er dan ook voor zorgen dat het individu dat daar het slachtoffer van wordt, daar op een correcte manier voor wordt vergoed. Dat was voor ons een heel belangrijk uitgangspunt.

Afgelopen maandag las ik de opinie van twee wetenschappers in de krant, die zeggen: 'Schaf de gewestplannen af, dat zou het allemaal zo veel vergemakkelijken.' Dat was nu net niet wat wij bedoelden. Want leg het maar uit aan de burger die op basis van de gewestplannen die de overheid vastlegde, een spaarcentje opzij heeft gelegd om een bouwgrond te kopen voor zijn kinderen. Aan hem zeggen we op die manier: 'Sorry, we bekijken het vandaag allemaal anders. Dat geld bent u kwijt.'

Minister, mijn vraag is: blijft u achter het standpunt staan dat de mensen van wie de gronden door de betonstop niet meer kunnen worden ontwikkeld, op een correcte manier voor de volle 100 procent vergoed worden?

**De voorzitter**: Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege**: Collega's, laat me beginnen met te zeggen dat ik bijzonder blij ben dat het maatschappelijke debat over het vrijwaren van de open ruimte, of de betonstop, of de bouwshift, om het met een veel beter woord te zeggen, volop leeft. Je ziet dat ruimtelijke planners daarmee bezig zijn. Architecten, mensen die moeten bouwen, aannemers, bouwfirma's, professoren, politici, lokale besturen: iedereen is daarmee bezig. We hebben een heel belangrijke stap gezet door het goedkeuren van het strategisch plan en het kader dat daarbij hoort. Ik ben ervan overtuigd dat we naar een kantelpunt zijn gegaan.

Ik vind het ook geweldig dat er soms gedroomd wordt over hoe we dat nog beter en nog sneller kunnen doen. Ik heb inderdaad ook het opiniestuk van de twee professoren gelezen die zeiden dat het misschien een oplossing is om gewoon het gewestplan te schrappen zodat heel veel van die open ruimte gevrijwaard zal worden. We moeten intellectueel eerlijk zijn: ze hebben er ook bij gezegd dat het maar een denkpiste is en dat het juridisch zal moeten worden verfijnd, want het zal niet evident zijn.

Ik vind het positief dat erover wordt nagedacht. Van het principe zelf van het schrappen van de gewestplannen ben ik geen voorstander omdat het zou zijn dat we met één pennentrek, van bovenaf, allemaal bouwgronden waarin nu is voorzien om te bouwen, weghalen zonder dat daar ook maar enige compensatie voor de eigenaar tegenover staat. Dat is niet wat deze Vlaamse Regering wil en dat is ook niet wat ik als minister van Ruimtelijke Ordening wil. Als je één stap in deze richting zou zetten, dan is dat een stap die ervoor zou zorgen dat het volledige draagvlak voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen van vandaag op morgen helemaal weg zou zijn in Vlaanderen, en dat willen wij niet. De regering

heeft mijn voorstel goedgekeurd dat als iemands bouwgrond of industrieterrein niet meer bebouwbaar zou zijn, daar 100 procent planschadevergoeding tegenover staat. We hebben ook zelf al onze verantwoordelijkheid genomen, we laten dat niet volledig over aan de lokale besturen. De watergevoelige ruimtegebieden bijvoorbeeld, gaan we zelf vanuit Vlaanderen aanduiden en de kosten van de planschade gaan wij zelf te onzen laste nemen. Hetzelfde geldt voor de woonreservegebieden: vanuit Vlaanderen willen we onze verantwoordelijkheid nemen en zullen wij ook 100 procent schadevergoeding voor de eigenaars die daaronder zouden vallen, te onzen laste nemen. Dit lijkt mij een veel betere piste die we samen moeten bewandelen. Daarom ben ik er geen voorstander van om met één pennentrek vanuit Vlaanderen allerlei gronden zomaar te gaan schrappen.

**De voorzitter**: De heer Ceyssens heeft het woord.

**Lode Ceyssens (CD&V)**: Minister, dank u wel voor uw duidelijk antwoord. We hebben in het verleden al een aantal keren mensen gehoord die aan de alarmbel trokken en zeiden dat de ruimte-innamestop onbetaalbaar zou worden als iedereen correct moet worden vergoed. Daartegenover staat de studie waar we vorig jaar in november kennis van hebben genomen, die zegt dat niets doen ons 33 miljard euro zou kosten.

Ik denk dat we dus een hele besparing kunnen doen. Het zou ook niet correct zijn om 33 miljard euro te besparen en het getroffen individu achter te laten zonder correct te vergoeden.

Als er echter zaken zijn waarmee we die factuur naar beneden kunnen krijgen, moeten we daar mee over nadenken. In dat kader, minister, heb ik een bijkomende vraag. We kijken toch allemaal met belangstelling uit naar de verhandelbare bouwrechten. Is er hierover al enig nieuws te melden?

**De voorzitter**: De heer Ronse heeft het woord.

**Axel Ronse (N-VA)**: Dank u om die studie te vermelden. Een ander pervers neveneffect van deze studie is: men zegt erin dat we nog drie jaar geven om te bebouwen en dan wordt het uitgedoofd. Op die manier organiseer je eigenlijk ook een bouwrush. Iedereen zal snel bouwen en dit zal eigenlijk leiden tot nog meer inname van onze open ruimte. Het is wel belangrijk om het kind niet met het badwater weg te gooien. De intentie van de professoren is belangrijk, en we hebben zelf in het parlement beslist om 45.000 hectare harde bestemming om te vormen tot open ruimte. We zullen wel iets anders moeten doen dan het schrappen van gewestplannen. Mijn vraag, minister, is dan ook: hoe gaan we effectief bepalen wat er geschrapt zal worden, uiteraard mits een zeer correcte vergoeding? Ik denk dat alle steden en gemeenten, en wij allemaal – ook ik als toekomstig burgemeester van Kortrijk – er heel hard naar uitkijken hoe u dat zult doen.

**De voorzitter**: De heer Tobback heeft het woord.

**Bruno Tobback (sp·a)**: Ik wil mij bij hoge uitzondering eens aansluiten bij een vraag van de heer Ceyssens, en wel de laatste die hij gesteld heeft. We zijn het er immers allemaal over eens dat we inderdaad niet anders kunnen dan een correcte vergoeding uit te betalen wanneer we aanpassen. Daar bestaat in het parlement al lang eensgezindheid over. Anderzijds komt de bezorgdheid van de professoren er natuurlijk uit voort dat zij terecht opmerken dat er, bij de opmaak van de gewestplannen jaren geleden, massaal te veel is ingetekend, massaal, op basis van dienstbetoon en van kleine telefoontjes links en rechts. Een groot deel van die 42.000 hectare die we vandaag te veel hebben, is dus eigenlijk gewoon een cadeau geweest is aan mensen die ze daar hopelijk een plezier mee konden doen. De Vlaamse bevolking betaalt nu al decennia voor de ruimtelijke wanorde en voor al de kosten die we daarmee hebben gecreëerd. En ze zal nu nog eens extra betalen om

te vermijden dat het nog erger wordt. Op zich is dit natuurlijk een pure schande, en degenen die hier de historische verantwoordelijkheid voor dragen, moeten dan hun verantwoordelijkheid maar opnemen. Ik sluit mij wel aan bij de vraag van de heer Ceyssens: wat gaan we doen om te zorgen dat minstens die extra factuur voor de Vlaamse burger die niet met grond gespeculeerd heeft, zo laag mogelijk blijft?

**De voorzitter**: Mevrouw Pira heeft het woord.

**Ingrid Pira (Groen)**: Minister, of het afschaffen van het gewestplan nu al dan niet een goed idee is, is volgens mij niet zo van belang. Maar het is wel duidelijk dat er een heel grote bezorgdheid is bij experts en ruimtelijke planners over de betonstop. Wordt die gerealiseerd? Uiteraard hebben we allemaal dezelfde visie, zoals ik vorige week gezegd heb. Er worden engagementen genomen waar iedereen achter staat. Maar de vraag is vooral: gebeurt het op tijd? Gaat het beleid niet te traag? Ik heb u vorige week al gezegd, minister, dat door het uit handen geven van de opmaak van de positieve en negatieve lijsten aan de gemeenten, u ook de regie voor de planning van de betonstop uit handen geeft. Dat is heel zorgwekkend. Als ik dan afgelopen week op televisie een debat over ruimte zie – waarbij u ook aanwezig was, mijnheer Tobback – en de voorzitster van Open Vld amechtig hoor pleiten dat ze toch wel mag wonen waar ze wil, dan is het duidelijk waar op het politieke niveau zand in het raderwerk gestoken wordt. Minister, we zitten op dit moment in een betonversnelling in plaats van een betonstop.

**De voorzitter**: Welke vraag wilt u stellen?

**Ingrid Pira (Groen)**: Ik ga geen vraag stellen, ik doe gewoon een oproep. Wij blijven pleiten voor die positieve en negatieve lijst.

**De voorzitter**: Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege**: Collega's, er zijn hier een paar dingen gezegd. Ik herhaal het nog eens, ik vind het eigenlijk heel positief dat iedereen zich wel schaart achter die bouwshift en het feit dat we dat strategisch plan van het BRV hebben goedgekeurd. We hebben niet alleen die strategische visie goedgekeurd. Daarnaast ligt er eigenlijk ook een heel pakket op tafel dat er heel concreet voor zal zorgen dat we in de praktijk die open ruimte zullen kunnen veiligstellen. We hebben een ontwerp van instrumentendecreet, dat hopelijk ook snel richting parlement zal kunnen gaan wanneer alle adviezen zullen zijn verwerkt en dat definitief door de Vlaamse Regering is goedgekeurd.

Daar zit niet alleen die 100 procentvergoeding in. Mocht iemand bijvoorbeeld zijn bouwgrond verloren zien gaan, dan zullen we 100 procent schadevergoeding betalen. Daar zit inderdaad ook het instrument van de verhandelbare bouwrechten in. Als een bepaalde grond bijvoorbeeld heel verafgelegen in de open ruimte niet kan worden ontwikkeld, kan er naar een ruil worden gegaan, kan men meer rechten in de kern als kernversterking krijgen. We hebben ook de structuur voor de watergevoelige openruimtegebieden goedgekeurd, en inderdaad ook wat de woonreservegebieden betreft.

Collega Pira, wij vallen hier in herhaling. Elke keer opnieuw hebben we dezelfde discussie die we al heel veel hebben gevoerd. Als het van Groen afhangt, en dat is uw visie, gaan wij hier met een rode balpen alle reservegronden die bouwgrond zijn en eigendom zijn van mensen, met één pennentrek gewoon schrappen, zonder dat daar een deftige vergoeding tegenover staat. Dat is niet de keuze die deze Vlaamse Regering wil maken. Deze Vlaamse Regering heeft beslist dat er een samenwerking komt tussen de lokale besturen en de Vlaamse overheid. Het is dus niet alleen het lokaal bestuur dat zal beslissen. Het lokaal bestuur geeft aan welke reservegebieden het wel en niet wil ontwikkelen, Vlaanderen legt daar een advies naast, en als het dubbel positief is, dan kan het. Dat is de regeling.

Dat is een heel mooie samenwerking, en dat is eigenlijk ook hoe we graag te werk willen gaan, collega Ronse, met de verdere uitrol van dit BRV. We gaan de lokale besturen niet aan hun lot overlaten. Dat is de reden waarom we de regelgeving inzake de ruimtelijke ordening hebben aangepast, samen met het parlement, trouwens. Er liggen heel wat mogelijkheden op tafel voor lokale besturen om daar nu al mee aan de slag te gaan, en ik zie daar ook een kentering. Ik zie dat lokale besturen ook hun verantwoordelijkheid nemen en meer inzetten op die kernversterking, op het meer verweven, op het dubbel gebruik van ruimte en dergelijk meer, dus op het gaan vrijwaren van de open ruimte. Dat zal nog beter zijn wanneer het ontwerp van instrumentendecreet wordt goedgekeurd.

Nogmaals, de Vlaamse overheid neemt haar verantwoordelijkheid. Nu, in een eerste fase hebben we gezegd dat Vlaanderen de planschade die zou moeten worden betaald voor de watergevoelige gebieden en voor de woonreservegebieden, ten laste zal nemen. Het spreekt voor zich dat gaandeweg, met de verdere uitrol van dat BRV en de maatregelen, de Vlaamse overheid ook daarvoor extra middelen op tafel zal moeten leggen, om dat in de praktijk te realiseren.

Dat lijkt me echter de enige juiste weg te zijn in Vlaanderen: samen met die lokale besturen, die het best weten waar hun kernen zijn die ze moeten ontwikkelen, waar er goede ontsluitingen zijn van het openbaar vervoer, waar er crèches zijn, waar er scholen zijn, waar ze ontwikkeling willen en waar in de gemeente ze hun open ruimte willen vrijwaren. Het is heel belangrijk dat wij die lokale besturen daarin erkennen, dat dat samen gebeurt, in partnerschap met de Vlaamse overheid. Dat is wat we hebben afgesproken binnen de Vlaamse Regering en waar ik heel sterk in geloof.

Vanaf 1 januari komen er heel veel nieuwe besturen. Ik ben ervan overtuigd dat dat in heel veel van die beleidsverklaringen en -plannen voor de komende zes jaar een heel belangrijk item zal worden, en dat lokale besturen heel actief zullen nadenken over hoe ze de verdere ontwikkeling van hun ruimte zien. Je kunt een stad niet vergelijken met een plattelandsgemeente: het zal allemaal op maat moeten gebeuren. We kunnen zeker niet, collega Pira, van bovenaf zomaar alles met een rode pen gaan uittekenen, en te nemen of te laten voorleggen. Wij geloven in de bestuurskracht van de lokale besturen, in een partnerschap, samen met Vlaanderen. Daarmee zal je een veel beter gedragen beleid krijgen, zal je kunnen komen tot een betaalbaar beleid en zal je veel betere resultaten hebben op het terrein.

**Lode Ceyssens (CD&V)**: Minister, dank u wel. Collega Ronse, de voorzitter had het niet gehoord, maar nog heel even voor de duidelijkheid, u bent al burgemeester voor de verkiezingen hebben plaatsgevonden, maar dan mag u eigenlijk wat meer ambitie tonen, vind ik. Als burgemeester moet u dan niet aan Vlaanderen vragen hoe het dat zal doen. Als burgemeester zou ik vragen hoe we dat samen kunnen doen, want ik ben ervan overtuigd dat er voor onze lokale besturen een belangrijke rol is weggelegd.

Collega Tobback, tussen uw telefoontjes door, andermaal hangt u hier het beeld op van alle gronden in de plattelandsgemeenten dat dat allemaal speculanten zijn die daar wonen, die zich rijk maken door te speculeren op gronden.

Kom eens uit de stad en ga eens naar het platteland. Ga daar eens vaststellen dat er dikwijls mensen zijn die daar met hard werken een bouwperceeltje hebben gekocht voor hun kinderen of kleinkinderen. Als er vandaag goede redenen zijn om dat bouwperceel niet te bebouwen, staan wij ervoor in dat die mensen correct worden vergoed.

**De voorzitter**: De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitbetaling van schadedossiers door het Landbouwrampenfonds**

**De voorzitter**: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

**Francesco Vanderjeugd (Open Vld)**: Minister, de vorst en de droogte van 2017 werden als ramp erkend door de Vlaamse Regering. Dat is natuurlijk een goede zaak. Er werden 2714 dossiers ingediend, vooral vanuit West-Vlaanderen en Limburg. 2638 werden gunstig beoordeeld. Eind oktober zouden er 1177 dossiers worden uitbetaald. Dat is goed. Maar er blijft nog een saldo over van 1461 dossiers die wachten op een uitbetaling. Die dossiers zijn niet zomaar papieren, het zijn landbouwers die wachten op centen waarop ze in principe recht hebben. Daarbij komt dat veel landbouwers worden geconfronteerd met de extreme droogte van 2018. Voor veel gemengde bedrijven, die ook varkens hebben, komt daar ook nog eens de Afrikaanse varkenspest bij. Daardoor schiet de varkensboer er per geproduceerd varken ongeveer 15 euro in. Dat zijn dus dramatische gegevens.

Minister, ik weet dat u geen wonderen kunt verrichten en het zijn ook complexe zaken, maar daarom wil ik u vragen of u tijdelijk extra middelen of mensen wilt inzetten, zodat de afhandeling en uitbetaling van die dossiers sneller kan gebeuren. Ik wacht uw antwoord af om te weten of u misschien wél wonderen kunt verrichten. De noodlijdende landbouwers kunnen echt wel elke euro goed gebruiken.

**De voorzitter**: Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege**: Mijnheer Vanderjeugd, het gaat hier, voor alle duidelijkheid, over de ramp van 2017. Er is nog nooit zo snel uitbetaald voor een landbouwramp. Op dit moment kregen al 1200 landbouwers een uitkering voor de schade van 2017, goed wetende dat vandaag de ramp van 2014 nog altijd niet is uitbetaald. Toen was dat nog de verantwoordelijkheid van de federale overheid. Onze diensten zijn dus zeer performant. Zij handelen dat zeer snel af.

Ik kan misschien toch wel een beetje toveren, als u mij dat vraagt. Ik heb het daarnet nog eens bij onze diensten gecheckt. Dit jaar, voor eind december, zullen alle dossiers met betrekking tot de rampen van 2017 zijn uitbetaald. Een paar dossiers zullen niet uitbetaald zijn. Het gaat om dossiers waarover discussie bestaat. De landbouwer heeft dan bezwaar ingediend, er moet dan nog een hele procedure worden doorlopen. Dat is iets anders. De dossiers waarover geen discussie bestaat en die helemaal afgerond zijn, zullen dit jaar worden uitbetaald. De landbouwers die eventueel liquiditeitsproblemen zouden hebben, zullen op die manier toch een beetje zuurstof krijgen. Dat is een zeer goede zaak. En nogmaals: dit wordt bijzonder snel afgehandeld.

**De voorzitter**: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

**Francesco Vanderjeugd (Open Vld)**: Minister, ik hoop dat alle dossiers inderdaad eind 2018 zullen zijn uitbetaald. Dat zou in elk geval een goede zaak zijn.

Er ligt continu een druk op het landbouwrampenfonds en op het Vlaams Rampenfonds. Ik citeer uw antwoord op de vragen die ik stelde op 10 januari 2017 over de betaalbare brede weersverzekering, die een weerslag zou kunnen hebben op de afhandeling van die dossiers. U antwoordde toen dat de architectuur voor zo'n brede weersverzekering op tafel lag, dat er een voorstel naar de regering zou gaan, en dat u ervan overtuigd was dat we eind 2018 zouden kunnen landen voor die brede weersverzekering. De voorzitter zei toen nog: "Vanderjeugd is verheugd." Maar toen ik u onlangs hoorde vertellen dat het er niet komt, vraag ik mij af of het er zeer moeilijk zou komen. Wat is daar misgelopen?

**De voorzitter**: Vanderjeugd is niet verheugd.

De heer Engelbosch heeft het woord.

**Jelle Engelbosch (N-VA)**: Minister, ik ben blij te horen dat het snel zal worden opgelost of aangepakt om die landbouwers te vergoeden. Mijn vraag gaat specifiek over de brede weersverzekering. Onlangs was ik ook teleurgesteld in uw antwoord, toen u zei dat u een onderzoek zou doen over wat er op de Europese markt beschikbaar is aan verzekeringen. Ik heb geantwoord dat dat onderzoek allang had moeten gebeuren. Er wordt al meer dan tien jaar gesproken over die brede weersverzekering, en vandaag zitten we in de fase dat er een onderzoek moet gebeuren.

Die aanbieders zitten in heel Europa, alleen niet in Vlaanderen. Minister, u moet niet toveren, u moet gewoon met die aanbieders dringend rond de tafel gaan zitten zodat die brede weersverzekering er kan komen ter vervanging van het Landbouwrampenfonds.

**De voorzitter**: De heer De Meyer heeft het woord.

**Jos De Meyer (CD&V)**: Voorzitter, collega's, ik wil toch nog even herinneren aan de pinksterstorm van 2014. Weliswaar was dat een federale aangelegenheid, maar sommige dossiers moeten nog steeds worden aangepakt.

Mijnheer Vanderjeugd, de zorg die u formuleert, wordt, zoals u weet, gedeeld door alle fracties, uiteraard ook door onze fractie. Specifiek over dit dossier dacht ik dat u de minister en haar administratie zou feliciteren voor de uitermate snelle, efficiënte en transparante aanpak. Dit neemt niet weg dat sommige sectoren – u hebt de varkenshouderij genoemd – vandaag bijzonder grote zorgen hebben.

Minister, ik heb u daarover in de commissie vorige week nog geïnterpelleerd, en u hebt toen gezegd: 'We hebben contacten met Europa en samen met de sector reken ik erop dat dit snel leidt tot de gewenste resultaten.'

**Minister Joke Schauvliege**: Misschien is het toch belangrijk om te vermelden, collega's, dat wanneer zich zo'n ramp voordoet en die wordt erkend, men rekening houdt met de vraag of een landbouwer verzekerd is bij een verzekering die op de markt is, bijvoorbeeld voor hagelschade, en dat op basis daarvan, of men al dan niet een verzekering heeft genomen, een veel lager bedrag van de schade wordt betaald. Dat is belangrijk, maar dat wordt nooit gezegd. Het is een stimulans om zich bij de verzekeringen die op de markt zijn, privé te verzekeren en zo te zorgen dat het Landbouwrampenfonds niet moet bijdragen.

Ik ben voorstander van zo'n brede weersverzekering. We hebben al heel veel rond de tafel gezeten, ook met de minister-president die bevoegd is voor de algemene rampen, om uit te zoeken hoe we dat het beste kunnen uitwerken. We zijn samen met de minister-president tot de vaststelling gekomen, collega Engelenbosch, dat we met wat op de tafel lag geen zekerheid hadden of er op de markt… Dat is een private markt. We kunnen geen enkele verzekeringsmaatschappij verplichten om met zo'n portefeuille te komen en iets aan te bieden op de markt. We hadden dus zo'n architectuur en die ligt ook op de tafel, maar we willen zeker zijn dat als we die verplichten, er vanuit de markt interesse is om daarop te springen.

Als je landbouwers verplicht om zelf een verzekering af te sluiten, maar niemand biedt dat aan, dan hebben we een probleem. Hoe komt dat? Omdat onze markt tamelijk klein is, collega Engelenbosch. Een en ander moet dus goed uitgewerkt zijn. Daar zijn we volop mee bezig. Als het van mij afhangt, zal er heel snel een alternatief zijn omdat ik daar zelf absoluut in geloof dat we naar zo'n brede

weersverzekering moeten gaan. Dat zou een zeer goede zaak zijn. We zullen alles in het werk stellen om tot een goede oplossing te komen, die voor de landbouwers goed is, met de zekerheid dat de markt daarop inspeelt. Met de manier waarop we de landbouwrampen en algemene rampen aanpakken, is dat opgelost.

Misschien is het ook goed om te melden dat er voor de algemene rampen een nieuwe regeling is uitgewerkt, collega Engelenbosch. Er is gekozen om het systeem voort te zetten zoals het vandaag bestaat. Het is dus de landbouwramp die verantwoordelijkheid zal nemen om naar een brede weersverzekering te gaan.

**De voorzitter**: Voormalig minister-president Peeters had in het verleden problemen met het uitspreken van de naam Rzoska. Dat is goed gekomen. Maar, minister, het is de heer Engelbosch, en niet het meervoud Engelenbosch.

**Minister Joke Schauvliege**: Sorry, excuses.

**De voorzitter**: Dat is niet erg, het is maar dat er geen verwarring is, het is engel in het enkelvoud.

**Minister Joke Schauvliege**: Voorzitter, het was eigenlijk een compliment.

**De voorzitter**: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

**Francesco Vanderjeugd (Open Vld)**: Ik weet niet of de heer Engelbosch altijd een engel is, dat laat ik in het midden. Mijnheer De Meyer, ik wil gerust felicitaties aan de administratie aanbieden, maar natuurlijk, de landbouwer die elke maand moet overbruggen, heeft daar weinig boodschap aan. Hoe rapper ze die centen, hoe beperkt ook, kunnen krijgen, hoe beter ze hun werk kunnen voortzetten.

**Jos De Meyer (CD&V)**: Daar ben ik het volledig mee eens, collega.

**Francesco Vanderjeugd (Open Vld)**: Collega, ik ben nog aan het woord. Ik dacht dat u mij zou onderbreken.

Minister, wat die brede weersverzekering betreft, blijf ik het herhalen: ik was wat verwonderd, omdat u specifiek hebt gezegd dat die er eind dit jaar zou zijn. Er resten ons dit jaar nog drie maanden. Ik hoop dus dat het effectief tot een product komt dat aangeboden wordt op de markt, misschien met de steun van Europa, misschien met extra risico's die door Vlaanderen worden gedekt en misschien ook met extra verplichtingen voor landbouwers. Ik hoop dat u op het vlak van een betaalbare, brede weersverzekering, waar we al zolang over spreken, heel wat uit uw hoed kunt toveren.

**De voorzitter**: De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over betaalde culturele verslaggeving op de openbare omroep**

**ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over betaalde VRT-uitzendingen op locatie**

**De voorzitter**: De heer Bajart heeft het woord

**Lionel Bajart (Open Vld)**: Goedemiddag, minister en collega's. Hier staan we weer om te praten over de Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT), een bedrijf met zeer veel ervaring en knowhow, maar ook een aanzienlijk bedrag aan subsidies. Het moet me van het hart dat het lang niet de eerste keer is dat

we hier staan met een aantal vragen rond de manier van werken of een aantal keuzes van de openbare omroep.

Waarover gaat het? De VRT vraagt vergoedingen aan culturele organisaties om op locatie radio te maken. Belangrijk hierbij is dat de openbare omroep vorige donderdag nog onderstreepte dat het niet ging om programma's die te maken hebben met de nieuwsdienst. Later kwamen we echter te weten dat ook De Ochtend, het Radio 1-programma, er op de een of andere manier bij betrokken was. De link naar de nieuwsdienst is dus zeer zichtbaar.

Ik maak daar twee opmerkingen bij. Ten eerste is het voor de grotere cultuurhuizen waarschijnlijk gemakkelijker om die promoties te gebruiken. Ten tweede baart het me zorgen dat het moeilijk is om tegenover een vergoeding redactionele onafhankelijkheid te stellen.

Minister, wat is er daar toch weer gaande bij de VRT en wat denkt u van dergelijke diensten ten aanzien van culturele organisaties?

**De voorzitter**: De heer Vandaele heeft het woord

**Wilfried Vandaele (N-VA)**: Minister, het is al gezegd dat culturele organisaties en instellingen tegen betaling aandacht kunnen krijgen van de VRT-radiozenders. We lezen dat het zo'n 4000 euro kost voor een live-uitzending van Culture Club op Radio 1 en Pompidou op Klara, een kleine 10.000 euro voor het Radio 2-programma De Madammen, en voor het regionale programma 'Start je dag' ben je er met 2000 euro van af, als je het naar je toe wilt halen.

De VRT zegt dat die bedragen nodig zijn om de extra kosten, de productiekosten, te dekken. Zoals mijn collega zei, wordt er ook met de culturele sector gedeald, bijvoorbeeld met NTGent, dat in ruil reclamespotjes kreeg rond evenementen. We kunnen ons afvragen hoe dat zich verhoudt tot de culturele opdracht van de VRT.

Dat er ook voor live-uitzendingen van het nieuwsprogramma De Ochtend bedragen van zo'n 4000 euro worden neergeteld, doet toch wel vragen rijzen over de neutraliteit van de openbare omroep, onder meer bij de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ).

Minister, zijn er volgens u scherpere afspraken nodig of wenselijk, als radioprogramma's van de openbare omroep tegen betaling op locatie gaan?

**De voorzitter**: Minister Gatz heeft het woord.

**Minister Sven Gatz**: Mijnheer Bajart en mijnheer Vandaele, ik denk dat jullie vragen pertinent zijn en ik ga er dan ook graag op in.

Op zich kan de VRT wel extra inkomsten genereren. Als leden van de commissie Media van dit parlement weten jullie dat dit mogelijk is binnen het Mediadecreet en de beheersovereenkomst. Mijns inziens moeten er daarbij wel drie belangrijke principes gerespecteerd worden. Op dit ogenblik heb ik onvoldoende informatie om na te gaan of die drie principes voldoende gehandhaafd worden.

Ten eerste moet er financiële transparantie zijn. De openbare omroep heeft in een eerste communicatie laten weten dat het om een kostendeling ging, maar er zijn toch een aantal aanzienlijke bedragen ingeboekt. Ik ga nu geen details geven, omdat ik eerst het volledige plaatje wil, maar die bedragen wijzen er toch op dat het niet enkel om kostendeling gaat, maar dat er ook winst wordt gemaakt. Ik wil dus volledige financiële transparantie. Enkel voor meer commercieel gerelateerde verslaggeving op locatie, waarbij bedrijfsgeheimen en dergelijke meer kunnen spelen, kan ik een uitzondering toestaan, niet voor de zaken

waarover jullie het in jullie vragen gehad hebben, met name voor nieuws- en cultuurgerelateerde verslaggeving.

Daarnaast kan er een probleem zijn van neutraliteit ten aanzien van de berichtgeving en van de redactionele onafhankelijkheid. De VRT beweert bij hoog en bij laag dat dit niet het geval is maar ik wil daar met hen toch het gesprek over voeren omdat de reactie die ze mij toen in eerste instantie hebben gegeven, de cultuurevenementen betrof. Nadien kwam daar het nieuws bij dat ook voor De Ochtend in bepaalde gevallen tegen bepaalde tarieven moest worden betaald. Ook de Vlaamse Vereniging van Journalisten is zeer kritisch en vraagt zich af waarheen dit leidt. Dat gesprek wil ik ook met hen hebben.

Als minister van Cultuur ben ik natuurlijk wel te vinden voor het feit dat men culturele evenementen op die manier aan een breder publiek ten toon kan spreiden, maar ik zou daar toch graag het afwegingskader voor kennen. Niet alleen voor de culturele evenementen maar ook voor de andere is het de beste zaak dat de Vlaamse overheid bepaalde evenementen subsidieert en op die manier een evenement met subsidiegeld van de ene plaats naar de andere laat verhuizen. Ik wil dat verder met de VRT uitklaren.

Momenteel lijkt het er echter op alsof alleen de grotere evenementen daarvan zouden kunnen profiteren, dat moet dan ook met de VRT worden besproken.

Ik heb niet voldoende informatie om daar nu uitsluitsel over te geven. Ik heb een eerste reactie gehad maar er bleven nog heel veel vragen over. Volgende week zit ik daarover samen met de VRT en dan wens ik daarover transparantie. Ik hoop die dan aan u te kunnen geven, hetzij hier via bijkomende vragen, hetzij in de commissie Media. Een element dat de VRT aangaf, was dat zij dit al sinds de jaren 80 doen. Voorzitter, collega's, u begrijpt dat ook wij ons ambacht licht hebben aangepast sinds de jaren 80. Wat in sommige tijdperken kan of kon, kan vandaag problematischer zijn. In die zin dienen scherpere afspraken waar de heer Vandaele naar verwees, zich aan. We zullen die moeten maken, maar dan op basis van transparantie. Ik wil de VRT alle mogelijkheden geven om me tekst en uitleg te geven want het is niet goed voor de geloofwaardigheid van een publieke omroep om in die storm terecht te komen en daar op dit ogenblik wel een antwoord op te geven maar dan onvolledig.

**Lionel Bajart (Open Vld)**: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het volledig eens met de drie principes en uiteraard met het principe van transparantie want dat is het enige dat ons hier kan redden.

De VRT is niet aan haar proefstuk toe. Vroeger had men het over de relatie van de VRT met de onafhankelijke productiehuizen. Toen waren daar structuren die niet altijd even doorzichtig waren met facturen en tegenfacturen. Vandaag roept de openbare omroep zichzelf uit tot het grootste cultuurhuis van Vlaanderen en daartegenover staan dan ook weer contracten, facturen en tegenfacturen, met een onmiddellijke impact op wat wij belangrijk vinden, namelijk de redactionele onafhankelijkheid, waar de heer Deltour trouwens ook naar verwees. Ik denk dat we voorzichtig moeten zijn en ons vooral de vraag moeten stellen – en het antwoord van de VRT daarop moeten krijgen – wat men moet denken van een bedrijf dat op die manier omgaat met zijn partners en tegelijkertijd geld vraagt voor kernactiviteiten.

**Wilfried Vandaele (N-VA)**: Minister, ik dank u voor uw voorlopige antwoord. Vroeger stelde u hier al vragen bij het feit dat steden moesten betalen om bijvoorbeeld Villa Vanthilt te gast te hebben, maar dan antwoordde de VRT steevast dat dat te maken heeft met de productiehuizen. Hier is het natuurlijk wel de VRT zelf die de deals sluit.

Naast de principiële vraag of het wel past voor een openbare omroep, of het billijk is wat men doet, of de redactionele onafhankelijkheid niet in het gedrang komt, rijzen voor mij ook een aantal meer technische vragen. Hoe worden die inkomsten geboekt? Als er spotjes worden aangeboden, verloopt dat dan via de Vlaamse Audiovisuele Regie (VAR) of niet? Tellen die inkomsten meer voor het fameuze reclameplafond waar de openbare omroep onder hoort te blijven of niet? Op al die vragen zou ik graag een helder antwoord krijgen van de openbare omroep of van u.

**De voorzitter**: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

**Karin Brouwers (CD&V)**: Voorzitter, het is eigenlijk jammer dat de vragen hier worden gesteld. Uiteraard is dat het goed recht van de collega's, maar de minister heeft eigenlijk niet kunnen antwoorden, als ik het zo mag zeggen. We moeten hier echt op terugkomen in de commissie. CD&V heeft uiteraard geen problemen met normale mediadeals en ruilovereenkomsten. We weten allemaal dat dat al jaren bestaat. Maar hier zitten we blijkbaar op een hellend vlak, waarbij ook redactionele aandacht wordt aangeboden in die deals. En tja, hoever gaat dat allemaal? Ik denk dat er nog heel wat vragen openstaan. Ik wilde eigenlijk exact dezelfde vraag stellen als de heer Vandaele: waar gaan de inkomsten dan precies naartoe? Hoe worden die verdeeld?

Er zijn nog heel veel vragen te stellen. We moeten daar echt nog op terugkomen. Minister, ik neem het u zeker niet kwalijk dat u hier nog niet het uitgebreide antwoord kunt geven. Maar zoals het er nu voorstaat, is het echt niet goed. Misschien kunt u in eerste instantie de regeringscommissaris eens vragen wat hij er allemaal van vindt en wat hij er meer over weet? En dan hoop ik dat we hierop de komende weken dieper kunnen ingaan. Want dat we hier op een hellend vlak zitten, dat lijkt mij duidelijk.

**De voorzitter**: Mevrouw Segers heeft het woord.

**Katia Segers (sp·a)**: Voorzitter, voor de sp.a-fractie is het heel duidelijk: het kan niet dat de VRT geld vraagt aan culturele en andere partners die hopen en rekenen op media-aandacht om in de picture te komen op de openbare omroep. De VRT moet zijn waar de Vlaming is, en dat is ook op straat. En cultuur hoort tot de kernopdracht van de openbare omroep. Alle berichten die we zien, wijzen er ook op dat er sprake is van twee maten en twee gewichten. Voor sport wordt er betaald, culturele organisaties moeten betalen.

Er moet absoluut een strikte scheiding zijn tussen redactionele aandacht en commerciële belangen. Dat is een wezenskenmerk. Dat is belangrijk voor alle media, maar zeker voor de VRT. Vanuit sp.a vragen we hierover duidelijkheid en volledige transparantie.

Minister, uw collega-meerderheidspartij N-VA vraagt een audit in dezen. Wel, er is ook een regeringscommissaris. Heeft die dan enige onregelmatigheden vastgesteld ter zake? Of was die niet op de hoogte van de praktijken? Hoe zit dat precies? Welke berichten hebt u daarover van hem in het verleden reeds gekregen?

**De voorzitter**: Minister Gatz heeft het woord.

**Minister Sven Gatz**: Een aantal mediadeals, zoals mevrouw Brouwers heeft aangegeven, zijn volgens mij ook zeker mogelijk. Een aantal andere mediadeals zijn wellicht zeker niet mogelijk. Alleen heb ik de indruk dat op dit ogenblik de grijze zone groter is dan de uitersten. Daarover moeten we duidelijkheid hebben.

Ik heb de regeringscommissaris al ingeschakeld met betrekking tot dit dossier, deze zaak. Maar ik wil rechtstreeks van de VRT, nadat ze de vragen van mij

hebben gekregen – al twee keer –, duidelijke antwoorden op de vragen, de vragen die de mijne zijn, de vragen die de uwe zijn – laat dat duidelijk zijn.

We komen daar zeker op terug in de commissie Media. Dat spreekt voor zich. Maar ik vind het ook goed dat de vraag hier politiek vandaag werd gesteld in het parlement. Het is duidelijk een politieke vraag.

Ik denk dat de conclusie duidelijk is: wie geloofwaardig wil zijn, moet transparant zijn. En wie transparant is, is geloofwaardig. Laat dat de vriendelijke boodschap zijn aan de VRT vanop deze plek.

**Lionel Bajart (Open Vld)**: De boodschap is goed ontvangen. Ik ben tevreden dat we hier een politiek statement hebben gemaakt en dat we, zoals vaker, naar de commissie gaan voor de inhoud.

Minister, was de raad van bestuur daarvan op de hoogte? En wat met de regeringscommissaris?

**Wilfried Vandaele (N-VA)**: Ik sluit me helemaal aan bij de laatste woorden van de minister. Ik denk dat we altijd, in elke beheersovereenkomst, aan dit soort zaken veel aandacht besteden. Eens te meer wordt hier absolute helderheid, absolute doorzichtigheid en volledigheid van de VRT gevraagd. En inderdaad, mevrouw Segers, als die er niet komt, dan zijn wij er in elk geval voorstander van om op bepaalde onderdelen een audit te laten lopen. *(Applaus bij de meerderheid)*

**De voorzitter**: De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over wantoestanden bij de Antwerpse sociale huisvestingsmaatschappij ABC**

**ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over wantoestanden bij de Antwerpse sociale huisvestingsmaatschappij ABC**

**De voorzitter**: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

**Anke Van dermeersch (Vlaams Belang)**: Minister, vandaag maken de media melding van wantoestanden binnen de Antwerpse sociale huisvestingsmaatschappij ABC. Ik vind het spijtig dat ik u hierover in volle Antwerpse verkiezingscampagne moet ondervragen, want wij hadden al in mei vastgesteld dat daar iets misliep. Filip Dewinter heeft daar de verantwoordelijke schepen van N-VA in Antwerpen op aangesproken via een schriftelijke vraag. Er zouden huurders zijn die in slechte leefomstandigheden moeten leven. Er zouden mensen voorrang krijgen, en zouden zelfs personeelsleden voorrang krijgen terwijl ze geen recht hebben op een sociale woning. Toen heeft Fons Duchateau, de bevoegde schepen, geantwoord dat er een onderzoek liep door de inspectie, maar dat ABC niets ten laste kon worden gelegd.

Nu lees ik dat er toch flagrante inbreuken zijn, en ik lees ook dat een dienst toezicht van het agentschap Wonen-Vlaanderen enkele maanden geleden al een onderzoek zou hebben geopend naar ABC. Daarom moet ik naar hier komen. Wij kregen geen voldoende antwoord in de Antwerpse gemeenteraad van de bevoegde schepen. Daarom vraag ik aan u wat uw visie en uitleg hierover is.

**De voorzitter**: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

**Orry Van de Wauwer (CD&V)**: Voorzitter, vorige week zei u nog met een beetje weemoed terug te kijken naar de tijd dat het hier altijd over Antwerpen ging. Vandaag is het alweer zover.

Minister, in De Morgen stond vanochtend een artikel over de wantoestanden bij de sociale huisvestingsmaatschappij ABC. Het ging over personeelsleden die voorrang zouden hebben gekregen bij de toewijzing van een sociale woning en over slechte toestanden waarin sociale huurders moesten wonen. Herstellingen laten op zich wachten en sommigen zouden zelfs in woningen met kapot asbest moeten wonen. Die zaken zijn aan het licht gekomen via een open brief die aan uzelf en aan de Vlaamse Ombudsdienst is gericht. Intussen is de sociale huisvestingsmaatschappij al enkele maanden door de dienst toezicht onder verhoogd toezicht geplaatst. Minister, mijn vraag is heel duidelijk: wat is volgens u de oorzaak van deze wantoestanden en hoe zult u ervoor zorgen dat die zo snel mogelijk worden verholpen?

**De voorzitter**: Minister Homans heeft het woord.

**Minister Liesbeth Homans**: Collega's, sta me toe dat ik zowel wat moet lachen met het artikel en de voorpagina in De Morgen, als met de opmerking van mevrouw Van dermeersch dat ze het jammer vindt dat ze op dit ogenblik deze vraag moet stellen.

Waarover gaat dit? Dit gaat over een mail die anoniem naar mijn kabinet is gestuurd op 13 maart 2018, dus meer dan een halfjaar geleden. Sta me dus toe om te zeggen dat ik de timing van deze week redelijk raar vind. Desalniettemin zal ik u een afdoend antwoord geven op uw vraag.

Op 13 maart 2018 heeft mijn kabinet een anonieme mail ontvangen van 'Werkgroep.belangen.werknemers@gmail.com' waarin bepaalde zaken met betrekking tot ABC worden aangeklaagd. Ik heb deze mail onmiddellijk aan mijn administratie bezorgd, afdeling Toezicht, voor de zaken die gaan over wonen. Want ik ben alleen bevoegd voor het wonen. Het ging over al dan niet twee terechte of onterechte versnelde toewijzingen, zoals de twee vraagstellers ook in hun vraag hebben aangehaald.

Op 4 april, dus iets meer dan drie weken nadat ik dit heb doorgegeven aan Toezicht, heeft de afdeling Toezicht ABC een sanctie opgelegd. Ze mochten vanaf 4 april een jaar geen versnelde toewijzingen meer doen zonder die versnelde toewijzingen eerst voor te leggen aan de afdeling Toezicht. Bovendien staan ze sinds 4 april ook onder verhoogd toezicht van mijn administratie. 4 april, collega's, is al een halfjaar geleden. Om hier nu op het spreekgestoelte te doen alsof er niets is gebeurd, is toch klinkklare onzin. Een halfjaar geleden hebben ze mij dit gemeld. Drie weken later heb ik het doorgegeven, nee, ik heb het onmiddellijk doorgegeven en mijn administratie heeft onmiddellijk haar bevoegdheid opgenomen.

Ik kan u nog meegeven dat ik natuurlijk ook mijn administratie afdeling Woonkwaliteit heb geïnformeerd en heb gevraagd of er inbreken zijn. Zijn er feiten gemeld? Zijn er klachten geweest over asbest? Of zijn er bijvoorbeeld inbreuken geweest op de woonkwaliteit? Het antwoord daarop is nee. Het was toen nee, en is vandaag ook nog altijd nee. Alle andere zaken in die anonieme brief gaan allemaal over personeelsrelaties, en al dan niet vermeende conflicten tussen directie en personeelsleden. En die vallen natuurlijk buiten mijn bevoegdheid. Ik heb ook in de mail gelezen dat bijvoorbeeld de vakbond op de hoogte is, dat IDEWE hierover dossiers behandelt, dat de sociale inspectie ermee bezig is, en ook de ombudsman zou volgende week nog een gesprek hebben met die mensen.

Collega's, vanaf de dag dat ik op de hoogte ben gebracht, op 13 maart, heb ik mijn verantwoordelijkheid genomen. Zeven maanden later, daags voor de verkiezingen, word ik daarmee geconfronteerd. Het biedt mij natuurlijk ook wel de mogelijkheid om te zeggen dat ik heb gedaan wat van mij verwacht wordt. Ik heb dat dan ook gedaan samen met mijn administratie en de resultaten zijn er.

**Anke Van dermeersch (Vlaams Belang)**: Minister, u hebt uitgelegd dat u in maart de brief hebt gekregen en in april hebt opgetreden. Wij hebben daar ook kennis van gekregen. In mei hebben wij aan de bevoegde instantie, zijnde de schepen in Antwerpen – want het gaat hier over een Antwerpse sociale huisvestingsmaatschappij – letterlijk op papier gevraagd wat er aan de hand is. 'Geef ons uitleg.'

Wij kregen een uitleg die zegt dat er een onderzoek van de inspectie is en in het antwoord van de N-VA-schepen staat letterlijk dat 'ABC niets ten laste kan worden gelegd'. We hebben het dossier dan laten rusten. Vandaag komt het in de pers, dan weet u toch wel dat het normaal is dat ik naar u kom en vraag wat er aan de hand is. Wij worden met een kluitje in het riet gestuurd door uw N-VA-collega in de Antwerpse gemeenteraad, dan moet ik wel naar u komen. Ik ben blij dat u hier dan een uitleg geeft. Maar het is niet kies om dat in een verkiezingscampagne te moeten doen.

Het stond vandaag in de krant, dus moet ik wel aan u vragen wat er aan de hand is. U kunt begrijpen dat de mensen in Antwerpen zeer lastig zijn over sociale huisvesting. Er zijn enorme wachtlijsten. Een alleenstaande moet bij ABC acht tot tien jaar wachten op een sociale woning. Een huisje kan men zelfs niet krijgen want huurders die al huren, gaan voor enzovoort. Er is heel veel onvrede in Antwerpen.

**Orry Van de Wauwer (CD&V)**: Ik ga er geen politiek steekspel van maken. Ik heb intussen begrepen dat er inderdaad niets onwettigs is gebeurd bij het toewijzen van de sociale woningen aan die personeelsleden.

Minister, ik wil het nog hebben over iets anders namelijk over de interne personeelskwestie die ervoor heeft gezorgd dat dit vandaag in de media is gekomen en dat wij er hier vragen over moeten stellen. Ik weet dat het geen bevoegdheid van u is, want het gaat over autonome organisaties die hun eigen personeelsbeleid voeren. Toch wil ik even ingaan op het personeelsbeleid. In de visitatiecommissies wordt er vandaag op geen enkele manier rekening gehouden met het personeelsbeleid bij de globale evaluatie van die vennootschappen. Het is het interne personeelsbeleid dat wat heeft gefaald en dat er vandaag voor heeft gezorgd dat er onvrede is en dat dit naar buiten is gebracht.

Minister, is het volgens u wenselijk of zinvol om eventueel een protocol, een samenwerkingsverband, een tool of een rol voor de visitatiecommissies uit te werken, samen met de sector, om na te gaan of er werk kan worden gemaakt van het personeelsbeleid?

**De voorzitter**: Mevrouw Turan heeft het woord.

**Güler Turan (sp·a)**: Minister, u hebt al enkele vragen beantwoord in uw antwoord op de vragen van de collega's. Los van de problematiek van de inhoudelijke klachten van de huurders – want dat is een probleem dat moet worden aangepakt en waar u hopelijk mee bezig bent –, is er een leegloop bij het personeel van deze individuele huisvestingsmaatschappij. Men wijt dit aan de directeur die hier vandaag aanwezig zou zijn.

Ik heb gewoon een vraag voor u: hoe wordt zo'n directeur aangesteld? Hebt u daar als toezichthoudende overheid, als minister, een procedure voor vastgesteld? Is die procedure nageleefd om zulke problemen in de toekomst te vermijden? Leegloop

bij het personeel is natuurlijk niet goed. We hebben die personeelsleden daar ook nodig om alles in goede banen te kunnen leiden.

**De voorzitter**: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

**An Moerenhout (Groen)**: Minister, u zegt dat de Vlaamse toezichthouder een onderzoek opende en dat ABC nu onder verhoogd toezicht staat. Uw administratie heeft inderdaad haar verantwoordelijkheid genomen. Derhalve zijn die verhalen die vandaag in de krant staan wel heel erg stuitend. Ik zou ervoor willen pleiten dat u de komende maanden, maar ook na 4 april, ABC nauw opvolgt zodat we zeker zijn dat de woningen naar de mensen gaan die ze het hardst nodig hebben en dat herstellingen die uitblijven, toch gebeuren.

Om even aan te sluiten bij mijn collega's, wil ik zeggen dat de verhalen over pesterijen op het werk ook heel aangrijpend zijn. Het is misschien aangewezen om over te gaan, hoewel het uw bevoegdheid niet is, tot enige actie.

**De voorzitter**: De heer Anseeuw heeft het woord.

**Björn Anseeuw (N-VA)**: Minister, het is goed dat u een half jaar geleden al onmiddellijk zeer kort op de bal hebt gespeeld en dat er maanden geleden al maatregelen zijn genomen, wanneer het onder andere gaat over versnelde toewijzingen. Ik kan alleen maar tevreden zijn met uw antwoord en met wat u maanden geleden al hebt gedaan. Dat dit nu in de pers komt, is op zich niet zo erg. Er moet elke dag iets in de krant staan. Het is nu eens dit.

Dat mevrouw Van dermeersch geen antwoorden krijgt op haar vragen in de Antwerpse gemeenteraad, ja bon. Ik wil hier ook eens over de Oostendse gemeenteraad beginnen, maar misschien moeten we eens overleggen hoe u op de beste manier vragen kunt stellen want dan krijgt u misschien wel antwoorden. Dat kan er ook iets mee te maken hebben natuurlijk. Ik stel mij ter beschikking van mevrouw Van dermeersch in het voeren van oppositie. In Oostende heb ik daar wat ervaring mee. Misschien kan ik u daarbij wat helpen.

**Minister Liesbeth Homans**: Mevrouw Van dermeersch, het is uw volste recht om een vraag te stellen. Ik heb alleen gezegd dat ik het een beetje vreemd vind dat ABC al zes maanden onder verhoogd toezicht staat, maar dat dit uitgerekend vandaag in De Morgen staat. De mail dateert ook al van 13 maart. Het is wat het is.

Er wordt hier gezegd dat ik niet luister naar de huurders. Ik zeg u dat ik een mail heb gekregen van werkgroep.belangen.werknemers@gmail.com. Dan is toch wel duidelijk van wie die mail komt, namelijk van de werknemers en niet van de huurders.

Mevrouw Van dermeersch, als u vragen stelt in de gemeenteraad van Antwerpen – wat uw volste recht is –, dan mag en dan moet u dat vooral doen. Als u daar geen antwoord krijgt, mag u die vraag hier stellen. Geen enkel probleem. Ik wil er u wel op wijzen dat ABC een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) is die niet alleen actief is in Antwerpen maar ook in Gent. In beide steden is ABC actief.

Mijnheer Van de Wauwer, het personeelsbeleid wordt in de visitatie wel meegenomen. Ik ben zelf voorzitter geweest van Woonhaven, u welbekend. Ik heb de visitatie ook daar meegemaakt. Er wordt wel degelijk met het personeel gesproken over het personeelsbeleid en dergelijke. Ik kan u ook nog meegeven dat er een visitatie bij ABC is gepland – dat was al het geval – voor december. Dat is dus redelijk snel. We zullen zien wat de uitkomsten zijn.

Mevrouw Turan, u vraagt hoe een directeur van een SHM wordt aangesteld. Dat gebeurt door de raad van bestuur van een SHM. Dat is hun autonome

bevoegdheid. Is de procedure in dezen gevolgd? Ja, ik ga ervan uit van wel, want anders had ik wel klachten gekregen, nietwaar? Dan had ik ook opgetreden. Ik geloof dat de procedure in dezen juist is gevolgd.

Ik vind het ontzettend jammer dat hier echt wel… Er worden net geen namen genoemd. Er wordt een directeur geviseerd, een directie-assistente. Ik vind dat echt heel kwalijk. U moet dat gebaar niet maken want u hebt wel mensen bij hun functie genoemd. Ik zeg niet dat er geen enkele zaak klopt die in deze ellenlange mail staat, maar ik vind het wel heel gevaarlijk om te doen alsof alles wat erin staat, alle persoonlijke aantijgingen tegen personeelsleden van de huisvestingsmaatschappij, per definitie waar zijn omdat de mail is verstuurd door werkgroep.belangen.werknemers@gmail.com.

Nauw opvolgen? Ja, al meer dan zes maanden volg ik dit nauw op. Niet alleen ikzelf, maar ook mijn administratie.

Ik heb deze morgen met enige verbazing De Morgen gelezen en ik kan niet anders dan vaststellen – vergeeft u mij mijn Antwerpse uitdrukking, voorzitter – dat het niet meer dan een scheet in een fles was. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter**: Dat is trouwens een uitdrukking die ook elders wordt gebruikt.

**Anke Van dermeersch (Vlaams Belang)**: Minister, u moet inderdaad ABC nauw opvolgen, want het stoort mij heel erg dat een N-VA-schepen de waarheid geweld aangedaan heeft in een antwoord op een vraag van Filip Dewinter, die trouwens wel iet of wat politieke sporen heeft verdiend in dit land. *(Opmerkingen)*

U moet dat opvolgen, want er zijn blijkbaar niet alleen problemen – ik viseer daarbij niemand – binnen de huisvestingsmaatschappij zelf maar ook met de huurders. De kostenafrekening van 2017 is nog altijd niet aangekomen, heeft men mij vandaag verteld. Ik ben in het dossier gaan kijken en 2017 is niet afgerekend. We zijn nu al bijna eind 2018 en de nieuwe kostenafrekening komt er bijna aan. Wat gebeurt er met mensen die geld moeten terugkrijgen? Wordt dat dan ingehouden? Mensen maken zich erg ongerust. Hou ABC vooral heel goed in het oog!

**Orry Van de Wauwer (CD&V)**: Minister, als ik het over het personeelsbeleid heb, heb ik het, voor alle duidelijkheid, niet specifiek over de SHM ABC, maar over het Vlaams sociaal woonmodel in het algemeen. Wat de visitatiecommissie betreft, staat het algemeen beleid als een vaag criterium tussen een hele resem aan criteria. Het personeelsbeleid staat daar an sich niet expliciet vermeld. Ik merk dit maar op omdat ik dit zo belangrijk vind. De goede interne werking hangt samen met de performantie en met de dienstverlening in heel de sector. Het is in het belang van alle mensen in sociale woningen dat er een goede dienstverlening is en dat de mensen daar in de beste omstandigheden kunnen wonen. Om die reden heb ik hier mijn suggestie gedaan. *(Applaus bij CD&V)*

**De voorzitter**: De actuele vragen zijn afgehandeld.

**REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter**: Dames en heren, onderdanig aan de Vlaamse Regering als we zijn, moet ik in opdracht van de minister meedelen dat nu aansluitend de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen vergadert voor de bespreking van een ontwerp van decreet.

Hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 17 oktober 2018 om 14 uur.

Ik wens u allen een behouden thuiskomst en zeer veel succes komende zondag.

De vergadering is gesloten.

*– De vergadering wordt gesloten om 16.04 uur.*